Självvärdering och bedömargruppens rapport för programutvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Program: Magisterprogrammet i klinisk optometri

Examen: Medicine magisterexamen med huvudområdet optometri

Självvärdering

2026-02-13
Marika Wahlberg Ramsay, programdirektor
Abinaya Venkataraman, biträdande programdirektor
Maria Nilsson, grundutbildningsansvarig/ordförande i Utbildningsnämnden CNS

Bedömargruppen rapport

2026-06-16
Karthikeyan Baskaran, Linnéuniversitetet
Signe Krejberg Jeppesen, Aarhus University
Jeanette Brandt, Värnamo Ögoncenter

Innehåll

Instruktioner 3
Självvärdering 3
Bedömargruppens rapport 5
Självvärdering och bedömargruppens rapport 6
Beskrivning av programmet 6
1 Bedömningsgrund Personal 8
2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö 14
3 Bedömningsgrund Måluppfyllelse 19
4 Bedömningsgrund Lika villkor 33
5 Bedömningsgrund Hållbar utveckling 38
6 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling 43
7 Bedömningsgrund Studentperspektiv 50
8 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan 55
9 Bedömningsgrund Internationalisering 59
10 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens 63
Övriga aspekter 68
Bedömargruppens sammanfattning 68

Självvärdering och bedömargruppens rapport för Magisterprogrammet i klinisk optometri

Instruktioner

Självvärdering

Ansvariga för programmet ska tillsammans med representanter från lärarkåren och studenterna genomföra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och förbättringsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på reflektion än på beskrivning. Värderingen ska beläggas med exempel. Självvärderingen ska utgå från programmets aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Självvärderingen ska basera på nedan listade tio bedömningsgrunder.

1. Personal
2. Utbildningsmiljö
3. Måluppfyllelse
4. Lika villkor
5. Hållbar utveckling
6. Uppföljning, åtgärder och återkoppling
7. Studentperspektiv
8. Arbetsliv och samverkan
9. Internationalisering
10. Interprofessionell kompetens

Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan läggas till. Mallens utformning såsom marginaler får inte ändras. Programmets redogörelse ska utgöra 1-3 sidor per avsnitt med teckenstorlek 11 punkter och med enkelt radavstånd. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av programmet, utan länkar till ytterligare information och utan referenser.

Självvärderingen ska inledas med en kort redogörelse för programmets organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan med motivation i relation till examensordningen. Programmen ska även redogöra för hur länge utbildningen har getts vid KI. I självvärderingen för bedömningsgrunderna *Uppföljning, åtgärder och återkoppling* och *Studentperspektiv* ingår även en redogörelse på KI övergripande nivå som ska tas fram centralt av KI. I programmens redogörelse under bedömningsgrunderna *Personal* och *Måluppfyllelse* ska redogörelsen också relatera till ifylld lärartabell för lärarkompetens och försörjning respektive ifylld Excel fil med mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer, beskrivna nedan. Självvärderingen ska avslutas med avsnittet Övriga aspekter där programmet kan beskriva områden som är relevanta att lyfta fram men inte ingår i någon av bedömningsgrunderna, som t ex övriga generiska kompetenser och framåtsiktande utveckling för att öka kvalitén i programmet.

Följande bilagor ingår i självvärderingen:

- Lärartabell för lärarkompetens och försörjning. Tabellen ska ge en uppfattning om den huvudsakliga lärarkompetensen och lärarkapaciteten för programmet som helhet. Det är därmed inte nödvändigt att redovisa samtliga lärare som undervisar. Lärartabellen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.
- Mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Mappningen ska ge en översikt av på vilka kurser det finns lärandemål som relaterar till de examensmål som utvärderas. I mappningen ska det även framgå vilka lärandeaktiviteter som används för att stöda studenters lärande för att uppnå lärandemålen och hur lärandemålen examineras. Mappningen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.
- Utbildningsplan för programmet.
- Kursplaner för alla kurser som ingår i programmet.
- Sammanställning av nyckeltal kring söktryck, antal studenter som påbörjar programmet, antal helårsstudenter och antal utexaminerade.

Programmet ska sammanställa informationen i lärartabellen och mappningen av examensmål, medan utbildningsplan, kursplaner och nyckeltal ska tas fram centralt av KI.

Akademiska rådgivaren för programutvärderingsomgången ska tillsammans med samordnaren för programutvärderingarna granska att programmens inlämnade självvärderingar är kompletta före utskick till bedömargruppen.

Vid behov kan bedömargruppen begära in ytterligare underlag för att säkerställa sin bedömning av programmet.

Självvärderingen ska fastställas av programansvarig nämnd.

Bedömargruppens rapport

Bedömargruppen sammanfattar sin bedömning i en rapport som skrivs in i samma dokument som självvärderingen. För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker. Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat i punktform. Följande formulering används: *Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden: X, Y, Z*. Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat i punktform. Följande formulering används: *Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden: X, Y, Z*. Under rubriken *Bedömning* ska bedömargruppen redogöra för sin bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning. Bedömningen anges i en av fyra nivåer av uppfyllelse: Uppfyller/Uppfyller till stor del/Uppfyller till viss del/Uppfyller inte. Följande formulering används: *Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller/uppfyller till stor del/ uppfyller till viss del/inte uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att …*

Bedömargruppen ska redogöra för bedömargruppens reflektioner över programmets redogörelse gällande *Övriga aspekter*.

En sammanfattning av bedömargruppens arbete ska beskrivas under rubriken *Bedömargruppens sammanfattning*. Den ska inledas med en reflektion över vilka förutsättningar självvärderingen gav att bedöma programmets kvalitet, dvs om självvärderingen var lättläst, välstrukturerad, gav svar på de frågor som ställts och följde instruktionerna. Sammanfattningen ska vidare kortfattat sammanfatta programmets viktigaste styrkor och förbättringsområden. Bedömargruppen kan även lägga till övriga synpunkter som bedömargruppen vill framföra.

Då bedömargruppens rapport inkommit ska självvärderingen och rapporten publiceras på KI:s medarbetarportal.

Självvärdering och bedömargruppens rapport

Beskrivning av programmet

Redogör för programmets organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid KI.

Programmets redogörelse

KI:s magisterprogram i klinisk optometri etablerades för att möta ett ökat behov av avancerad optometrisk kompetens inom hälso- och sjukvården. Det är en 1-årig utbildning om 60 hp med studietakt 100%, och sedan starten hösten 2008 har det erbjudits årligen. Programmet ligger vid Institutionen för klinisk neurovetenskap (CNS), vid enheten för optometri (EFO) inom avdelningen för ögon och syn. Det syftar till att vidareutbilda legitimerade optiker eller sjuksköterskor med påbyggnad inom ögonsjukvård, och de flesta studenter är legitimerade optiker.

Den senaste större revideringen av utbildningsplanen gjordes inför hösten 2024, då bland annat kursstrukturen uppdaterades och nya moment inom evidensbaserad optometrisk vård integrerades. Dessa förändringar syftade till att ytterligare stärka kopplingen mellan utbildning och aktuell forskning, samt att möta de krav som ställs på optiker i en snabbt föränderlig vårdmiljö. Programmet har en tydlig förankring i examensordningen och lägger stor vikt vid kontinuerlig utveckling, för att erbjuda en utbildning av hög kvalitet som motsvarar samhällets och yrkets behov och främjar ett livslångt lärande.

Innehåll
Magisterprogrammet i klinisk optometri är utformat för att ge studenterna fördjupad klinisk kompetens inom såväl diagnostik och behandling, som avancerad undersökningsmetodik och handlägging av ögonsjukdomar. Utbildningen förbereder kliniker för kvalificerad yrkesverksamhet, som ställer höga krav på både självständighet och samverkan med andra yrkesgrupper. Den uppfyller Socialstyrelsens krav för rekvisitionsrätt för optiker och förbereder studenterna för arbete med en bred patientbas inom primärvårdens syn- och ögonhälsoenheter. Magisterexamen i optometri förbereder också för vidare forsknings- och utvecklingsarbete inom optometri och ögonsjukvård.

Magisterprogram i klinisk optometri innehåller 7 kurser på avancerad nivå (Tabell 1). De kurser som inleds under termin 1 bygger vidare på studenternas tidigare kunskaper och erbjuder en fördjupning på avancerad nivå inom områdena okulär farmakologi, diagnostisk undersökningsmetodik, neurooptometri, binokulärseende och dess behandling samt ögats sjukdomar och diagnostik. Termin 2 omfattar ytterligare fördjupning i pediatrisk optometri samt utveckling

av kliniska färdigheter inom avancerad optometrisk ögonvård. Flera kurser ges parallellt och integrerar både teoretiska och praktiska moment, för att främja effektiv inlärning. Examensarbetet genomförs löpande under hela läsåret för att bidra till vetenskaplig progression, kritiskt tänkande och reflektion.

Tabell 1: Kurser inom magisterprogrammet i klinisk optometri

Termin	Kurs	Högskolepoäng
1	Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik	7,5
1	Neurooptometri	7,5
1 och 2	Ögats sjukdomar och diagnostik	7,5
1 och 2	Binokulärseende och behandling	7,5
2	Pediatrisk optometri	7,5
2	Diagnostisk klinik	7,5
1 och 2	Examensarbete i optometri	15,0

Programmet lägger särskild vikt vid förhållningssättet *shared care* och syftar därför till att stärka studenternas förmåga att agera professionellt och att samverka med omgivningen på ett hållbart sätt.

Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) inkl. verksamhetsförlagd utbildning (VFU)
Huvuddelen av den praktiska tillämpningen sker i form av VFU vid optikerprogrammens egen ögonklinik, som årligen hanterar ca 3000 patientbesök. Syftet är att studenterna kontinuerligt under utbildningen ska få träffa patienter under handledning, där kraven successivt ökar i förhållande till att tillämpa, analysera, reflektera och att självständigt utöva evidensbaserad optometrisk vård. I anslutning till kliniken finns det en optikerbutik, i vilken patienter kan köpa synhjälpmedel.

Utöver den egna kliniken, driver programmen i samarbete med S:t Eriks Ögonsjukhus en gemensam klinisk utbildningsmottagning inom ögonområdet (KUM-Ö), där studenterna får tillfälle att bredda och fördjupa sina kunskaper i en interprofessionell lärandemiljö. På KUM-Ö tar magisterstudenterna emot patienter med både akuta och planerade besök, tillsammans med studenter från KI:s läkarprogram och ögonsjuksköterskekurs. Studenterna handleds av KI:s lärare vid optikerprogrammen och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, som tillsammans ger vägledning för att ge patienten den bästa möjliga vården och omhändertagandet.

Pedagogisk profil
Magisterprogram i klinisk optometri tillämpar genomgående studentaktiverande undervisningsmetoder. Vår pedagogiska grundsyn bygger på ”learning by doing”. För oss betyder detta upplevelsebaserad inlärning - att studenterna ska vara aktiva, göra själva, prova på, lära och lära av varandra. Målsättningen är att skapa

en lärandemiljö där studenterna är delaktiga och tar ansvar för sin egen kompetensutveckling. Examinationerna utformas för att bedöma såväl studenternas teoretiska kunskaper, som deras praktiska färdigheter inom optometrisk vård. Alla praktiska/kliniska kurser på programmet följer därför samma mönster:

- Inledande måldiskussioner – vilka är dina och dina kurskamraters mål, hur ser läraren på kursens mål? Samtliga kursplaner har detaljerade målbeskrivningar och ett tydligt samband mellan examination och mål.
- Lärarledd introduktion till ämnet i ett format anpassat efter syfte, gruppstorlek och lärandemiljö (föreläsning, laboration, seminarium etc.)
- Studenterna ges inläsningstid – förberedelse till de praktiska momenten
- Studenterna jobbar med varandra (med lärare som stöd)
- Studenterna får öva och träna praktiskt
- Klinisk/ praktisk examination med tydliga mål och bedömningskriterier

Generellt kan sägas om pedagogiken att

- Undervisningen är patientcentrerad och utgår från viktiga symptom, diagnoser och problem. Basvetenskapliga ämnen och kliniska discipliner är tydliga och integrerade.
- Yrkesrollen står i fokus genom tidig och omfattande klinisk träning. Basvetenskaplig kunskap och förståelse tillämpas återkommande, och exemplifieras i det kliniska sammanhanget.
- Mål för kunskaper, färdigheter och förhållningssätt uppnås genom studentens egen forskningsprocess – egen aktivitet, uthållighet, kritisk granskning och ett undersökande arbetssätt. Problem och frågor utgör utgångspunkt för lärandet och det finns tid för reflektion och återkoppling.
- Innehållet i utbildningen vilar på vetenskaplig grund och leds av vetenskapligt förankrade lärare. Aktuell forskning integreras i undervisningen, och studenten tränas i att själv söka och förhålla sig till evidensbaserad information och aktuell forskning.

1 Bedömningsgrund Personal

Studenterna ska i sin utbildning erhålla undervisning av hög kvalitet, vilket förutsätter att lärarna sammantaget har den vetenskapliga/ professionsrelaterade kompetens som krävs. Men lärarna behöver även pedagogisk kompetens, för att stödja studenternas lärande. Vidare är det av vikt att lärarkapaciteten står i proportion till utbildningens omfattning, undervisning och examination. En lärarresurs av god kvalitet präglas av stabil tillgång till lärare. Programansvarig institution/nämnd ansvarar för att utforma och följa upp kursuppdrag för varje kurs och fördela uppdragen så att programmets kurser utförs av den institution som har bästa förutsättningar att genomföra uppdraget med hög kvalitet och god forskningsanknytning. Kursansvarig institution ansvarar bl a för att bemanna institutionens kurser i enlighet med kursuppdraget och att utveckla, premiera och säkra lärarnas ämneskompetens, forskningsanknytning och pedagogiska förmåga. Programmet i samverkan med kursansvariga

institutioner bör därför arbeta långsiktigt med både kontinuitet och kompetensutveckling bland lärare på den aktuella utbildningen och det bör även finnas strategier för hur personalomsättning hanteras, t.ex. vid pensionsavgångar. För yrkesutbildningar är det av vikt att studenterna har tillgång till handledare med adekvat kompetens vid verksamhetsförlagd utbildning, i syfte att ge studenterna en utbildning med hög kvalitet.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Programmets redogörelse

Programmet ligger vid Institutionen för klinisk neurovetenskap (CNS), vid enheten för optometri (EFO) inom avdelningen för ögon och syn. Inom EFO driver och utvecklar vi optikerprogrammet på grundnivå, magisterprogrammet i klinisk optometri, flera uppdragsutbildningar och en fristående kurs inom området ögon och syn.[1] Enheten har totalt 18 medarbetare; 15 undervisande lärare (1 professor, 3 lektorer och tillika docenter, 1 assisterande lektor och 10 kliniska lärare/ handledare), 1 butikschef och 2 kursadministratörer. Utöver personalen från EFO bidrar även kollegor från Ögon och syns andra enheter till programmet, både som kursansvariga och som föreläsare. Programmet inkluderar även föreläsningar av kliniska specialister från både S:t Eriks Ögonsjukhus och andra optikerverksamheter, vilka tillhandahåller expertis inom specifika områden. Genom detta upplägg får studenterna tillgång till kvalificerad kunskap och insikter från flera delar av yrkesfältet, vilket bidrar till att stärka deras förståelse för aktuella kliniska arbetsmetoder och perspektiv. Samverkan mellan olika kompetenser breddar utbildningen och tillför omfattande expertis inom optometri och synvetenskap.

Kursansvariga lärare och medverkande lärare finns med i bilagan Lärartabell. I tabellen ingår större delen av den personal som kontinuerligt jobbar med magisterprogrammet i klinisk optometri, men det är värt att understryka att dessa medarbetare arbetar med enhetens *hela* utbildningsuppdrag, som är omfattande. Magisterprogrammets disputerade lärare är på så sätt ofta parallellt engagerade i såväl undervisning inom enhetens andra program och kurser, som i forskning och administrativa uppdrag. Programmet skulle därför gynnas av att ytterligare disputerade lärare tillförs.

[1] Bland våra uppdragsutbildningar och fristående kurser ingår Diagnostisk optometri (45 hp), Oftalmologi för sjuksköterskor (60 hp), Glaukom, diagnostik och behandling (7,5 hp) och Diabetesögonsjukvård - fotografisk diagnostik (7,5 hp).

Ur ekonomisk synvinkel är det en fördel att kunna vara flera personer i verksamheten som kan hjälpas åt med programmets undervisning, parallellt med andra utbildningsuppdrag. Utöver sina undervisningsuppdrag är alla disputerade lärare även aktiva forskare. Dessutom är två av de kliniska lärarna nu doktorander. Denna kombinerade roll bidrar till att stärka forskningsmiljön och ger studenter möjlighet att få handledning av personer som är verksamma inom aktuell forskning. Det etablerar en tydlig relation mellan den pedagogiska verksamheten och det fortlöpande forskningsarbetet. Denna integrerade funktion bidrar till att stärka utbildningsmiljön och säkerställer att aktuell forskning och evidensbaserad kunskap kontinuerligt införlivas i utbildningens innehåll, vilket gagnar såväl studenter som programmets kvalitet som helhet.

Tabell 2: Utvalda frågor från examensenkäten kring lärarledd tid och kompetens

Fråga	Exit poll VT21	Exit poll VT22	Exit poll VT23	Exit poll VT24	Exit poll VT25
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag fick regelbundet användbar återkoppling på mina					
Teoretiska inslag (grupparbeten, seminarier, muntliga redovisningar/presentationer etc)	5,3	4,2	5,1	4,9	3,7
Praktiska/kliniska inslag (exemplevis VFU, interprofessionellt lärande, observationer, KTC-träning)	5,1	4,4	4,3	4,3	3,7
Examinationsresultat	5,3	3,2	5,4	5,5	3,6
Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	5,1	3,9	3,3	4,4	3
En variation av undervisningsmetoder användes under utbildningen på ett sätt som stimulerade mig att vara aktiv i mitt lärande (t.ex. föreläsningar, seminarier, praktisk färdighetsträning, e-lärande)	4,9	4,2	4,4	5,2	4,6
Undervisningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande	5,3	4,4	4,7	5	5
Jag fick vägledning och stöd från lärare eller handledare i mitt lärande	4,7	3,5	3,9	4,7	4,1

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

En reflektion av ovanstående tabell är att studenterna generellt är nöjda med lärarnas tillgänglighet och kompetens, även om vissa variationer förekommer mellan olika årskullar. De relativt låga resultaten för lärarledd undervisning VT25, kopplar vi till att två av våra lärare då blev sjukskrivna. Vi vet av erfarenhet att en

hög arbetsbelastning för lärarna, särskilt under perioder med flera parallella kursmoment, generellt påverkar studenternas upplevelse av lärarledd tid negativt. Sjukskrivningarna det senaste året innebar att förändringar i den undervisande personalens scheman och uppgifter behövde göras med mycket kort varsel, vilket i sig ökade pressen på lärarna och sannolikt därmed också har påverkat studenternas upplevelse av den lärarledda undervisningen. Programmet arbetar aktivt med att fördela resurser och planera kursmoment, för att säkerställa att både undervisningskvalitet och tillgång till handledning, trots utmaningar bibehålls på en hög nivå.

Magisterprogrammet i klinisk optometri inkluderar verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i den egna kliniken, vilket säkerställer hög kvalitet på handledningen, men samtidigt innebär omfattande undervisningsinsatser för personalen. Alla kliniska lärare har en magisterexamen med gedigen yrkeslivserfarenhet från arbete som optiker i traditionell optikerverksamhet och/eller inom ögonvården. De kliniska lärarna är en av våra absolut viktigaste tillgångar för att vår verksamhet ska fungera. De driver och utvecklar kurser tillsammans med en disputerad kursansvarig lärare, och tar stort ansvar för VFU-aktiviteter inom programmets ramar. Det ingår i enhetens strategiplan att höja de kliniska handledarnas högskolepedagogiska kompetens, men det har under de två senaste åren varit svårt att hitta tid för detta, då de till stor del är schemalagda. Majoriteten av de kliniska handledarna har minst 5 veckors högskolepedagogisk utbildning. Nu har kraven för uppdrag som kursansvarig lärare och examinator vid KI höjts till 10 veckor, och med den nuvarande arbetsbelastningen kommer det att dröja några år innan alla kliniska lärare uppfyller dessa krav.

I övrigt har de flesta lärare haft möjlighet att utveckla sin kompetens i kliniken och genom fördjupningskurser i glaukom och diabetes, eller genom en ortoptistutbildning. En utmaning är att det är svårt att få till internationella lärarutbyten för den kliniska personalen, då det är svårt att hitta tid för dem att åka bort några dagar för att förkovra sig och kalibrera sin kunskap internationellt. Även detta är något som enheten jobbar med. Vid den kliniska utbildningsmottagningen inom ögonområdet (KUM-Ö) finns förutom optikerprogrammens personal, kliniska handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus med pedagogisk handledarutbildning.

Samtliga utbildningar vid EFO är kliniska vilket gör dem mycket resurskrävande. På grund av att det finns få disputerade optiker i landet är det utmanande att rekrytera ny arbetskraft, i takt med att vårt utbildningsuppdrag fortsätter att växa. Det medför även att det är svårt att frigöra tid för medarbetares forskning och kompetensutveckling. Detta gör det i sin tur svårt för medarbetare att upprätthålla eller utveckla forskningsprojekt med mål att meritera sig eller forskarutbilda sig. Det har kontinuerligt varit en utmaning att konkurrera om såväl externa som interna medel för finansiering av doktorandprojekt. Detta medför att vi har för få doktorander för att ha en naturlig rekryteringsbas för disputerade lärare, och den långsiktiga konsekvensen kan slutligen bli brist på disputerade

lärare verksamma inom utbildningen. I dagsläget har vi två kliniska lärare som är doktorander och vi har nyligen fått bidrag för ytterligare en doktorandtjänst. På längre sikt kommer detta att bidra till att hantera den aktuella utmaningen.

Styrkor
- Kliniskt kompetent personal
- Flera av medarbetarna har en stark forskningsanknytning

Förbättringsområden
- Behöver fler disputerade lärare för att säkra framtiden

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Relevant klinisk och professionsrelaterad kompetens
Lärargruppen har sammantaget relevant och aktuell klinisk kompetens för utbildningens innehåll och genomförande. De kliniska lärarna och handledarna har gedigen erfarenhet från optometrisk verksamhet och ögonvård, vilket bidrar till en tydlig professionsförankring i utbildningen.

• Kombination av vetenskaplig och klinisk kompetens
Programmet har tillgång till disputerade och forskningsaktiva lärare, kliniska lärare, doktorander och externa kliniska specialister. Denna kombination ger studenterna möjlighet att möta både vetenskapliga och kliniska perspektiv under utbildningen.

• Stark klinisk undervisningsstruktur
Tillgången till den egna kliniken, KUM-Ö och samverkan med S:t Eriks Ögonsjukhus ger goda förutsättningar för klinisk handledning och för koppling mellan teori och praktik.

• Pågående arbete för att minska sårbarhet
Intervjuerna visar att programmet har utvecklat arbetssätt med teamansvar, delat kursansvar och gemensam digital dokumentation för att minska sårbarheten vid frånvaro och personalförändringar. Bedömargruppen ser detta som en viktig styrka för utbildningens kontinuitet.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Långsiktig förstärkning av vetenskaplig bemanning
Programmet behöver fortsatt stärka den vetenskapliga kompetensen i lärarlaget genom fler disputerade och forskningsaktiva lärare. Detta är viktigt för att säkra forskningsanknytning, handledning av examensarbeten och långsiktig kompetensförsörjning.

• Pedagogisk kompetensutveckling för kliniska lärare
Programmet behöver fortsätta arbetet med att säkerställa att kliniska lärare och handledare uppfyller KI krav på högskolepedagogisk kompetens. Intervjuerna tydliggjorde att en tidsplan finns, vilket bedömargruppen ser positivt på, men arbetet behöver följas upp systematiskt.

• Fortsatt arbete med minskad personalsårbarhet
Även om programmet har påbörjat ett mer formaliserat arbete med teamansvar och gemensamma rutiner, kvarstår behovet av att långsiktigt minska beroendet av ett fåtal nyckelpersoner, särskilt i relation till vetenskaplig kompetens, kursansvar och examensarbeten.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden Personal. Motiveringen till denna bedömning är att lärarnas samlade kliniska, professionsrelaterade och vetenskapliga kompetens är relevant för utbildningens innehåll och genomförande. Programmet har en stark klinisk undervisningsstruktur och studenterna möter lärare, handledare och externa specialister med god ämnesmässig och klinisk kompetens.

Bedömargruppen ser också positivt på att programmet har identifierat personalrelaterade utmaningar och påbörjat åtgärder för att minska sårbarheten, bland annat genom teamansvar, delat kursansvar och gemensam digital dokumentation. Intervjuerna tydliggjorde även att det finns en tidsplan för att stärka de kliniska lärarnas högskolepedagogiska kompetens.

Samtidigt är den vetenskapliga bemanningen fortsatt begränsad i relation till utbildningens samlade uppdrag, särskilt när det gäller forskningsanknytning och handledning av examensarbeten. Programmet behöver därför fortsätta stärka den vetenskapliga kapaciteten, följa upp den pedagogiska kompetensutvecklingen och minska beroendet av ett fåtal nyckelpersoner. Detta motiverar bedömningen att programmet uppfyller till stor del kraven inom bedömningsgrunden.

2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Utbildningsmiljön avser den miljö i vilken utbildningen äger rum och i vilken studenter och lärare verkar. En god utbildningsmiljö präglas av kreativitet och förutsättningar för utveckling samt ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vägledande principer för KI:s forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå är att 1) studenterna involveras i pågående forskning, vilket innebär att studenterna får i såväl teoretiska som praktiska sammanhang kännedom om pågående forskning och att det finns möjlighet att vara delaktig i denna under utbildningen, 2) lärarna är forskningsaktiva och har ett vetenskapligt förhållningsätt som förmedlas med adekvata pedagogiska metoder, 3) huvudområdet och utbildningens innehåll är förankrade i vetenskapliga metoder och i uppdaterade forskningsresultat och vid lärosätet bedrivs aktiv forskning inom aktuellt huvudområde samt 4) undervisningen är baserad på forskning i undervisning och lärande samt bygger på läraktiviteter som bidrar till att studenterna utvecklar förmåga att förstå, värdera och använda de processer genom vilka vetenskapligt baserad kunskap uppstår och ständigt omprövas (forskningsprocessen). För yrkesutbildningar är det av även av vikt att studenterna har tillgång till en lämplig verksamhetsförlagd utbildningsmiljö.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Programmets redogörelse

Programmet har 15 lärare som står för det mesta av undervisningen; 1 professor, 3 lektorer och tillika docenter, 1 assisterande lektor och 10 kliniska lärare/ handledare. Samtliga kliniska lärare har en magisterexamen och bred erfarenhet från antingen optikerbranschen eller ögonvården i stort. Denna kombination möjliggör att magisterprogrammet i klinisk optometri erbjuder utbildning av högsta kvalitet, baserad på evidensbaserad kunskap och klinisk erfarenhet. Genom att engagerade lärare med forskningsanknytning ansvarar för undervisningen, kombinerat med kursmoment som vilar på aktuell vetenskap och nära samarbeten med klinisk verksamhet, erbjuds studenterna kontinuerlig tillgång till uppdaterad kunskap och ledande kliniska metoder. Detta säkerställer en stark integrering av teori och praktik samt bidrar till att upprätthålla utbildningens höga standard.

De disputerade lärarna är samtliga forskningsaktiva inom optometri och synvetenskap, men deras forskningsinsats är begränsad av omfattande undervisnings- och administrativa uppdrag. Det stora utbildningsansvaret påverkar även deras möjligheter att konkurrera om både externa och interna

medel för finansiering av doktorandprojekt och meritering. Genom strategisk planering har vi nu två kliniska lärare som bedriver doktorandstudier. Studenterna hålls uppdaterade om lärarnas senaste forskning, och vi involverar även studenterna i några av de pågående forskningsprojekten som en del av deras examensarbeten. Denna integrering berikar studenternas akademiska erfarenhet och stärker kopplingen mellan utbildning och forskning inom programmet. Studenterna deltar aktivt i pilotmätningar för olika projekt. De deltar även i forskningsstudier genom att utföra undersökningar under handledning, eller screenande verksamhet för ett eventuellt deltagande i forskningsstudier. Genom dessa aktiviteter får studenterna praktisk erfarenhet av forskningsmetodik och bidrar till de inledande stegen i vetenskapliga undersökningar. Sammantaget finns det goda förutsättningar till forskningsanknytning i utbildningen genom vårt geografiska läge, vår avancerade utrustning, vårt multidisciplinära arbetssätt och våra goda omvärldskontakter. För att optimera nyttjandet av dessa resurser och tillvarata deras fulla potential skulle programmet behöva fler forskningsaktiva och disputerade lärare i arbetsgruppen.

Inom enhetens båda optikerprogram genomförs varje läsår ett 40-tal examensarbeten. De handleds av disputerad personal eller av en icke-disputerad kollega med ledning av disputerad personal, så att alla lärare kan delta i den vetenskapliga processen. På detta sätt utmanas icke-disputerad personal att delta i forskningsprojekt och utveckla sitt vetenskapliga förhållningssätt. Flera kompetenshöjande insatser pågår, men det kvarstår att en betydande arbetsbörda, särskilt när det gäller examensarbeten, fortfarande faller på en mindre grupp disputerade lärare.

Magisterprogrammet i klinisk optometri erbjuder en stark utbildningsmiljö. Tack vare det strategiska läget intill S:t Eriks Ögonsjukhus och KI:s andra institutioner på campus Solna, får våra studenter möjlighet att samarbeta med olika yrkesgrupper och forskare inom ett brett spektrum av specialiteter. I KI:s och sjukhusets gemensamma KUM-Ö får de samverka med studenter från andra utbildningsprogram och blir handledda av olika professioner/experter inom ögonvården. Det kliniska arbetet utförs i en miljö med toppmodern utrustning – något som är möjligt genom det nära samarbete programmet har med den medicintekniska industrin. Våra lokaler är utformade efter de specifika krav som utbildningen ställer. Studenter ges tillgång till en välutrustad maskinpark samt avancerad mjukvara och teknisk utrustning, som stödjer och utvecklar det pedagogiska arbetet. Enhetens geografiskt strategiska placering har skapat förutsättningar för en mängd forskningssamarbeten och inom avdelningen pågår flera kliniska forskningsstudier.

Hela 4 av programmets 7 kurser (Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik, Ögats sjukdomar och diagnostik, Pediatrisk optometri och Diagnostisk klinik) har VFU i antingen vår egen ögonklinik eller i KUM-Ö, och studenterna ges goda möjligheter att öva på att analysera och handlägga autentiska patientfall. Vidare arbetar alla studenter med en portfolio som är

tänkt att synliggöra deras styrkor och utvecklingsområden vad gäller utvecklingen av professionellt förhållningssätt och förmåga till livslångt lärande. I portföljen beskriver studenten olika patientfall, presenterar kritiska reflektioner kring sina kliniska erfarenheter och använder vetenskapliga referenser som stöd för sina analyser och reflektioner. Arbetssättet uppmuntrar studenten att tillämpa ett evidensbaserat tänkande, fördjupa förståelsen för optometrisk praxis och kritiskt utvärdera både patientresultat och egna kliniska beslut. Genom att integrera aktuell forskning i reflektionerna stärks kopplingen mellan teori och praktik, vilket främjar en kultur av livslångt lärande och professionell utveckling.

Utbildningen avsätter dessutom tid till diskussion och seminarier, med fokus på kliniskt resonemang, kritisk reflektion och den senaste utvecklingen inom området. Inslagen utgör ett ytterligare tillfälle för studenterna att aktivt ta del av aktuell forskning, fördjupa sin kliniska kompetens och systematiskt utvärdera sin egen utveckling och sina behov. Alla kurser erbjuder också eget studiematerial och en quiz för självutvärdering, och schemat innehåller avsatt tid för dessa aktiviteter. Upplägget främjar självständigt lärande och ger studenterna möjlighet att regelbundet följa upp sin egen utveckling. Det stärker också förutsättningarna för att studenterna ska utvecklas till självständiga och reflekterande yrkesutövare, med god anpassningsförmåga till nya framsteg inom optometri och ögonvård.

Tabell 3: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om utbildningsmiljö

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag fick kännedom om pågående forskning under					
Teoretiska moment	4,9	3,7	4,7	5,3	4,7
Praktiska och/ eller kliniska moment	4,6	3,7	4,5	4,4	4
Utbildningens innehåll utgick från aktuell forskning	5,4	4,6	5,9	5,4	5,4
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att					
Samarbetsförmåga	5,8	5,4	5,0	5,2	5,3
Kritiskt tänkande	5,9	4,5	5,4	5,1	5
Kommunicera skriftligt	5,8	5,0	5,7	5,2	4,7
Kommunikationsförmåga	5,7	5,0	5,7	5,1	4,9
Kommunicera på engelska	4,7	4,3	5,2	4,7	4,9
Självständighet	5,8	5,5	5,9	5,1	5,3
Informationssökningsförmåga	5,7	5,0	5,3	5,2	5,1
Problemlösningsförmåga	5,5	5,2	5,7	5,3	5
Att kunna använda vetenskapliga metoder	5,3	4,6	5,4	5,1	5
Arbeta evidensbaserat	5,5	5,0	5,6	5,1	5
Praktiska färdigheter	5,7	5,6	5,3	4,9	5

Samverkan med andra professioner	5,5	5,0	5,1	5,6	4,7
Följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet	5,3	5,1	5,4	5,2	4,7
Arbeta i interprofessionella team	5,4	4,8	5,0	5	5
Samverka i mångkulturella miljöer	5,5	5,0	5,2	5,2	5,5
Att arbeta med globala hälsofrågor	5,1	4,1	4,9	5,1	4,7
Ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen	4,7	4,4	4,9	4,8	5
Att bidra till en hållbar utveckling	4,8	4,6	5,4	4,9	5
Etiska perspektiv	5,4	4,5	5,9	5	5
Samarbetsförmåga	5,8	5,4	5,0	5,2	5,3

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

Av tabellen framgår att arbetet med evidensbaserat lärande håller en stabilt hög kvalitet inom programmet. Det framkommer att studenterna upplever undervisningen som grundad i aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Lärarna uppmuntrar ett kritiskt förhållningssätt och skapar goda möjligheter för studenterna att både bredda och fördjupa sina kunskaper och aktivt delta i utvecklingen av sitt utbildningsområde. Vi utvärderar kontinuerligt hur väl studenterna är förberedda för kommande arbetsliv. Enkätresultatet tyder på att studenterna får bra möjligheter att utveckla sina förmågor till samarbete och kritiskt tänkande under utbildningen. Genom att integrera praktiska erfarenheter, relevant branschkunskap och möjligheter till professionell utveckling strävar utbildningen efter att säkerställa att studenterna efter examen har de färdigheter och kompetenser som krävs för att smidigt ta steget ut i arbetslivet.

Styrkor
- Bra kombination av kliniskt arbete med vetenskap
- Studenter är involverade i pågående forskningsprojekt

Förbättringsområden
- Behöver bli fler behöriga handledare för examenarbeten

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Stark klinisk och professionsinriktad utbildningsmiljö
Programmet har en välutvecklad klinisk utbildningsmiljö genom den egna ögonkliniken, KUM-Ö och samarbetet med S Eriks Ögonsjukhus. Detta ger studenterna goda möjligheter att möta patienter i autentiska kliniska sammanhang och att utveckla kliniskt resonemang i nära relation till yrkesrollen.

• Tydlig koppling mellan teori, praktik och evidensbaserat arbetssätt
Utbildningen integrerar teoretiska moment, klinisk träning, patientarbete, seminarier och portfolioarbete. Detta stödjer studenternas förmåga att koppla kliniska erfarenheter till vetenskapliga referenser och att utveckla ett evidensbaserat och reflekterande arbetssätt.

• Tillgång till relevant klinisk utrustning och externa samarbeten
Studenterna har tillgång till modern klinisk utrustning, avancerad mjukvara och en utbildningsmiljö nära S:t Eriks Ögonsjukhus och KI övriga miljöer. Detta stärker utbildningens kliniska relevans och ger goda förutsättningar för samverkan med andra professioner och forskare.

• Forskningsanknytning i flera utbildningsmoment

Programmet har forskningsaktiva lärare och studenterna får kännedom om aktuella forsknings- och utvecklingsprojekt genom undervisning, examensarbeten och vissa forskningsrelaterade aktiviteter. Intervjuerna tydliggjorde även att vetenskapliga artiklar, fallpresentationer, seminarier och portfolioarbete används för att stärka forskningsanknytningen.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Stärkt vetenskaplig kapacitet i utbildningsmiljön
Programmet behöver fortsatt stärka antalet forskningsaktiva och disputerade lärare. Detta är viktigt för att minska sårbarheten i den vetenskapliga delen av utbildningsmiljön och för att säkerställa långsiktig kvalitet i forskningsanknytning och handledning av examensarbeten.

• Tydligare inarbetning av forskningsmetodik i kursplaner och examination
Intervjuerna visar att forskningsanknytning finns i flera kursmoment, men progressionen i forskningsmetodik, vetenskaplig analys, statistik och kritiskt tänkande behöver synliggöras tydligare i kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examination, även före examensarbetet.

• Likvärdig tillgång till forskningsrelaterade aktiviteter

Programmet kan tydligare visa hur alla studenter får likvärdig möjlighet att utveckla förståelse för forskningsprocessen, även när studenternas examensarbeten eller kliniska aktiviteter är kopplade till olika projekt och handledare.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden Utbildningsmiljö. Motiveringen till denna bedömning är att programmet erbjuder en stark klinisk och professionsinriktad utbildningsmiljö med tydlig koppling mellan teori, klinisk praktik och evidensbaserat arbetssätt. Den egna kliniken, KUM-Ö och samarbetet med S Eriks Ögonsjukhus ger studenterna goda möjligheter att möta patienter, utveckla kliniskt resonemang och förstå optometristens roll i vårdkedjan.

Programmet har också en tydlig forskningsanknytning genom forskningsaktiva lärare, examensarbeten, seminarier, vetenskapliga artiklar, portfolioarbete och vissa forskningsrelaterade aktiviteter. Bedömargruppen ser positivt på att dessa inslag bidrar till att stärka sambandet mellan forskning och utbildning.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att den vetenskapliga delen av utbildningsmiljön är sårbar, eftersom den i hög grad bärs av ett begränsat antal disputerade och forskningsaktiva lärare. Det behöver också tydliggöras hur forskningsmetodik, vetenskaplig analys, statistik och kritiskt tänkande är inarbetade i kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examination före examensarbetet. Mot denna bakgrund bedömer bedömargruppen att programmet till stor del uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

3 Bedömningsgrund Måluppfyllelse

För varje examen finns ett antal formulerade examensmål i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen). Utöver de nationella målen kan program även ha lokala mål vilka beskrivs i programmets utbildningsplan. För att avgränsa utvärderingens omfattning gör KI ett urval av examensmål inför varje programutvärdering. Principen för urvalet är att minst ett mål per kunskapsform finns med i urvalet. För program som ger både generell examen och yrkesexamen ska minst ett mål från vardera examen finnas med. För program med lokala mål ska minst ett lokalt mål finnas med. Antalet valda mål bör sammantaget inte vara fler än sex.

Examensmålen definierar vad studenten ska ha uppnått när examen utfärdas. Programmet ska redogöra för hur programmet säkerställer att studenten ges möjlighet att uppnå målen när examen utfärdas. En sådan redogörelse kan till exempel innefatta hur progressionen ser ut, kopplingen mellan examensmål, lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examination, betygskriterier och hur de används, ändamålsenliga undervisningsformer och aktiviteter och på vilket sätt studenternas lärande främjas samt hur hänsyn tas till studentens förutsättningar och behov.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse, kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål
Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildning, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Programmets redogörelse

Tidigt i programmet (under T1, på kurserna *Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik, Neurooptometri* och *Ögats sjukdomar och diagnostik*) ligger fokus på att bygga upp grundläggande kunskaper, genom teoretiska genomgångar av funktionella och strukturella utvärderingar av ögat, samt vanliga ögonsjukdomar och neurologiska tillstånd. Den inledande kursen *Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik* fokuserar på teoretiska genomgångar av diagnostiska läkemedel, tryckmätning, ögonbotten-undersökning, synfältsmätning och OCT. Syftet är att utveckla studenternas förmåga att värdera och tolka avancerad diagnostisk information. Kursen *Neurooptometri* handlar om att ge förståelse för vanliga neurooptometriska tillstånd samt att tillämpa optometriska behandlingsmetoder, för att stärka studenternas kunskaper om kliniska interventioner. Kursen *Ögats sjukdomar och diagnostik* (T1-T2) fördjupar sig i kliniska fynd vid sjukdomar som drabbar både ögats främre och bakre segment, med målet att studenterna ska kunna identifiera, bedöma och dokumentera relevanta kliniska tecken.

De efterföljande kurserna, *Binokulärseende och behandling* (T1-T2) och *Pediatrisk optometri* (T2), syftar till att fördjupa studenternas kunskaper och förståelse inom respektive område. Den avslutande kursen *Diagnostisk klinik* (T2) erbjuder studenterna möjlighet att integrera och tillämpa de kunskaper som förvärvats under utbildningen i en klinisk miljö. Kursupplägg och tidsplan är utformade för att möjliggöra för studenterna att utveckla och visa kunskap och förståelse inom utbildningens huvudområde, klinisk optometri. Detta omfattar både en bred överblick över området och fördjupade kunskaper inom specifika delar, liksom insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Lärandeaktiviteterna som beskrivs i programmets mappning av bl a dessa mot examensmål, visar tydligt på en stegvis och genomtänkt modell för att utveckla både teoretiska och praktiska färdigheter. I början av utbildningen deltar studenterna i teoretiska genomgångar kring *undersökningsmetoder*, med kompletterande självstudiematerial via KI:s digitala lärplattform Canvas. Allt eftersom utbildningen fortskrider introduceras teoretiska översikter kring

optometriska *behandlingsmetoder* och kliniska fynd vid sjukdomar som drabbar ögats främre och bakre segment. Dessa teman förstärks genom temaföreläsningar och fortsatta självstudier, vilket ger studenterna möjlighet att lägga en stabil grund innan de går vidare till mer avancerade moment.

Progressionen syns också i examinationsformerna. I början ligger fokus på skriftliga prov och obligatoriska quiz, vilket säkerställer att de teoretiska kunskaperna verkligen sitter. När studenterna tar sig vidare i programmet ökar inslaget av aktivt deltagande i seminarier, praktiska workshops och diskussioner kring kliniskt resonemang. Denna utveckling speglar skiftet från passivt kunskapsinhämtande till aktivt engagemang och klinisk tillämpning, och mynnar ut i löpande bedömning av kliniska färdigheter och patientomhändertagande, vid sidan av skriftliga examinationer.

Kursens examensarbete utgör en central del av utbildningen och ger studenterna möjlighet att sammanfoga och tillämpa de kunskaper de tillägnar sig under studietiden i ett meningsfullt forskningssammanhang. Att arbeta med examensarbetet parallellt med övriga kurser skapar förutsättningar för att integrera aktuella kliniska färdigheter, teoretiska insikter och den senaste forskningen, vilket fördjupar förståelsen för komplexa kliniska situationer. Denna erfarenhet utvecklar inte bara studenternas förmåga att kritiskt granska vetenskaplig litteratur och forskningsmetoder, utan uppmuntrar också till självständigt tänkande och problemlösning – färdigheter som är avgörande för den professionella utvecklingen. I slutändan fungerar examensarbetet som en brygga mellan akademiska studier och praktisk tillämpning, och stödjer övergången från student till kompetent yrkesutövare med möjlighet att bidra till fortsatt utveckling inom området.

Sammantaget är kursstrukturen och examinationsformerna utformade för att stödja studentens utveckling från att tillägna sig teoretiska grunder till att kunna tillämpa kunskap i alltmer komplexa kliniska situationer. Denna progression säkerställer att studenterna, när de avslutar programmet, har goda förutsättningar att uppvisa både breda och djupgående ämneskunskaper, klinisk kompetens samt förmåga att integrera teori och praktik, i linje med utbildningens lärandemål och yrkesmässiga krav. Resultaten från examensenkäten, som presenteras i tabell 3, visar också att studenterna upplever sig väl förberedda för de krav som väntar i arbetslivet.

Styrkor

- Tydlig och genomtänkt progression i aktiviteter kopplat till målen

Förbättringsområden

- Att utveckla examinationsformen mer för att examinera förhållningssätt

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• **Tydlig progression från teori till klinisk tillämpning**
Programmet har en genomtänkt progression där studenterna går från grundläggande teoretisk kunskap till fördjupad förståelse och klinisk tillämpning inom huvudområdet klinisk optometri.

• **Ändamålsenlig kombination av lärandeaktiviteter och examinationer**
Utbildningen använder flera examinationsformer, såsom skriftliga prov, quiz, seminarier, praktiska och kliniska moment samt examensarbete. Sammantaget ger detta goda förutsättningar att bedöma studenternas kunskap och förståelse på olika nivåer.

• **Examensarbetet stärker fördjupad förståelse och forskningsanknytning**
Examensarbetet ger studenterna möjlighet att fördjupa sig inom huvudområdet, arbeta med vetenskapliga frågeställningar och koppla samman teori, klinisk praktik och aktuell forskning.

• **Kliniskt relevant ämnesinnehåll**

Programmets kurser täcker centrala områden inom klinisk optometri och är tydligt kopplade till den kompetens som krävs i studenternas framtida yrkesroll.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Tydligare inarbetning av forskningsmetodik i kursplaner och examination**
Programmet behöver tydligare visa hur forskningsmetodik, statistik, vetenskaplig analys och kritiskt tänkande tränas och examineras i andra kurser än examensarbetet. Dessa delar bör synliggöras tydligare i kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer.

• **Tydligare progression i forskningsförståelse före examensarbetet**
Forskningsanknytning finns i flera delar av utbildningen, men progressionen från grundläggande förståelse till mer självständig vetenskaplig analys före examensarbetet behöver dokumenteras tydligare.

• **Tydligare koppling mellan bedömningskriterier och fördjupad förståelse**

Programmet kan tydligare visa hur bedömningskriterier och examinationsformer skiljer mellan grundläggande kunskap, fördjupad förståelse, kritiskt tänkande och analytisk förståelse.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden Måluppfyllelse – kunskap och förståelse. Motiveringen till denna bedömning är att programmet har en tydlig progression från teoretisk kunskap till klinisk tillämpning och att studenterna ges goda möjligheter att utveckla både bred och fördjupad kunskap inom klinisk optometri. Kombinationen av skriftliga examinationer, praktiska moment, seminarier, klinisk tillämpning och examensarbete ger överlag goda förutsättningar att bedöma studenternas kunskap och förståelse.

Bedömargruppen ser också positivt på att examensarbetet ger studenterna möjlighet att arbeta med vetenskapliga frågeställningar och fördjupa sin förståelse för forskning och utvecklingsarbete inom huvudområdet.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att det behöver tydliggöras hur forskningsmetodik, statistik, vetenskaplig analys och kritiskt tänkande tränas och examineras genom utbildningen före examensarbetet. Dessa delar behöver synliggöras tydligare i kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Mot denna bakgrund bedömer bedömargruppen att programmet till stor del uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål
Visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar

Programmets redogörelse

Samtliga kurser inom magisterprogrammet i klinisk optometri är utformade för att successivt utveckla studenternas kunskaper, förståelse och färdigheter i metodik samt fördjupa insikten i aktuella forskningsfrågor. Under den första

kursen, *Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik* (T1) får studenterna möjlighet att tillämpa teoretiska kunskaper i praktiken, genom utförande av ögonhälsokontroller och praktiska prov i applanationstonometri och ögonbottenundersökning med dilatation. Dessa moment stärker både förståelsen för undersökningsmetoderna och den kliniska färdigheten, samt främjar studenternas självständighet. Genom tillämpning av nya undersökningsmetoder inom en kontrollerad ram utvecklas studenternas förmåga att strukturera och lösa kliniska frågeställningar på ett systematiskt sätt. Studenterna påbörjar därefter sin verksamhet vid optikerutbildningens egen patientklinik, där de kontinuerligt utvärderas genom formativ bedömning och får regelbunden feedback. På kursen *Neurooptometri* (T1) ligger fokus på att undersöka patienter med neurologiska avvikelser, och att anpassa undersökningen utifrån patientens specifika förutsättningar och behov, samt att tillämpa neuro-optometriska behandlingsmetoder. Studenterna deltar därefter i obligatoriska seminarier där de diskuterar neuro-optometrisk behandling med hjälp av olika fallbeskrivningar.

Kursen *Ögats sjukdomar och diagnostik* (T1-T2) syftar till att fördjupa kunskaperna om strukturella förändringar och funktionsavvikelser, samt att sätta dessa i relation till varandra vid olika ögonsjukdomar. Kursen stödjer även studenternas förmåga till differentialdiagnostik, baserat på symtombild och okulära manifestationer. Studenterna deltar i KUM-Ö, där de tar emot patienter vid både akuta och planerade besök. Under denna kurs bedöms studenterna genom obligatoriska inlämningsuppgifter, samt genom kontinuerlig utvärdering av deras kliniska färdigheter och förmåga till patientomhändertagande.

Under de påföljande kurserna, *Binokulärseende och behandling* (T1-T2) samt *Pediatrisk optometri* (T2), får studenterna fördjupa sin förmåga att anpassa val av undersökningsmetoder utifrån den aktuella frågeställningen, den kliniska situationen och patientens förutsättningar. Dessa kurser innehåller flera praktiska moment med laborationer och seminarier där kliniska resonemang diskuteras utifrån olika fall. Studenterna ges även möjlighet att utföra synundersökningar på barn och anpassar sina undersökningsmetoder utifrån barnens individuella behov. Utöver övriga kurser arbetar studenterna i *examensarbeteskursen* med att fördjupa sin förmåga att kritiskt granska, värdera och tillämpa relevant information. Programmets avslutande kurs *Diagnostisk klinik* är patientfokuserad och syftar till att ge studenterna möjlighet att omsätta och tillämpa alla kunskaper de förvärvat under tidigare kurser i praktiskt kliniskt arbete. Kursen lägger särskild vikt vid utvecklingen av kliniskt resonemang i patientomhändertagandet. De praktiska kliniska färdigheterna bedöms kontinuerligt genom formativ utvärdering, och studenterna arbetar med en obligatorisk portfolio där vissa förutbestämda falltyper ingår som en del av examinationskraven.

En kombination av lärandeaktiviteter utvecklar studenternas färdigheter och förmåga att integrera kunskap, liksom att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer. Teoretiska kunskaper

bedöms genom skriftlig tentamen och obligatoriska quiz, medan färdigheter och förmågor huvudsakligen bedöms genom praktiska prov och formativ bedömning, och aktivt deltagande i obligatoriska seminarier. Utmaningen ligger i att hålla formativ bedömning likvärdig mellan kollegor, särskilt när arbetssättet är nytt och personal byts ut. Det kräver ett kontinuerligt gemensamt arbete för kalibrering, varför vi efter varje prov har en konferens för att samordna bedömningen.

Styrkor
- Tydlig och genomtänkt progression av aktiviteter kopplat till målen

Förbättringsområden
- Utveckla mallarna för formativ bedömning

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Tydlig progression mot självständigt kliniskt arbete
Programmet har en tydlig progression från grundläggande undersökningsmetoder till mer självständigt kliniskt arbete. Studenterna får successivt utveckla sin förmåga att identifiera, formulera och hantera kliniska frågeställningar i patientnära situationer.

• Återkommande klinisk färdighetsträning
Studenterna får återkommande träning i klinisk miljö genom patientmöten, praktiska moment, fallbaserat lärande och kliniska seminarier. Detta ger goda förutsättningar att utveckla praktiska färdigheter och kliniskt resonemang.

• Integration mellan teori, praktik och patientomhändertagande
Programmet kopplar samman teoretisk kunskap, praktisk färdighetsträning och patientarbete. Detta stödjer studenternas förmåga att tillämpa kunskap i kliniska situationer och att anpassa undersökningsmetoder efter patientens behov och den aktuella frågeställningen.

• Pågående arbete med bedömningsmallar och kalibrering
Intervjuerna tydliggjorde att programmet använder bedömningsmallar och kollegiala diskussioner för att kalibrera bedömning i kliniska och praktiska moment. Detta ger en grund för likvärdig bedömning och fortsatt utveckling av bedömningsarbetet.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Tydligare kommunikation av bedömningskriterier i kliniska moment
Bedömningsmallar och kriterier finns, men studentintervjun visar att

bedömningen i den egna kliniken inte alltid uppfattas som tillräckligt tydlig. Programmet behöver därför fortsätta tydliggöra för studenterna hur kliniska färdigheter, självständighet och progression bedöms.

• Mer enhetlig och dokumenterad formativ återkoppling
Den formativa återkopplingen i kliniska moment behöver bli mer synlig och tydligt kopplad till lärandemål och bedömningskriterier. Detta gäller särskilt hur löpande handledardialog, stödfrågor och skriftlig återkoppling samspelar i studentens progression.

• Tydligare bedömning av individuell prestation och självständighet
Programmet behöver tydligare visa hur individuell prestation och självständighet bedöms i kliniska moment, seminarier och gruppbaserade aktiviteter. Detta är viktigt för att säkerställa likvärdig och transparent bedömning mellan studenter och bedömare.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden Måluppfyllelse, färdighet och förmåga. Motiveringen till denna bedömning är att programmet ger studenterna goda möjligheter att utveckla praktiska färdigheter, kliniskt resonemang och förmåga att hantera kvalificerade uppgifter inom klinisk optometri. Den återkommande kliniska träningen i den egna kliniken och andra patientnära moment ger en stark grund för studenternas utveckling mot självständighet.

Bedömargruppen ser också positivt på att intervjuerna tydliggjorde att programmet använder bedömningsmallar och kollegiala diskussioner för att stödja likvärdig bedömning. Samtidigt visar underlaget att bedömning och återkoppling i kliniska moment behöver bli mer transparent och begriplig för studenterna. Det behöver särskilt tydliggöras hur kliniska färdigheter, individuell prestation och progression mot självständighet bedöms och dokumenteras.

Mot denna bakgrund bedömer bedömargruppen att programmet till stor del uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete

Programmets redogörelse

Magisterprogrammet i klinisk optometri fokuserar systematiskt på att utveckla både kunskap och förståelse, inklusive ämnets vetenskapliga grunder, relevanta metoder och fördjupade specialistområden samt insikt om aktuella forskningsfrågor. Programmet präglas av en tydlig progression inom vetenskapliga, samhälleliga och etiska perspektiv, med en särskild tyngspunkt på frågor om lika villkor.

I den första kursen *Okulär farmakologi och diagnostisk undersökningsmetodik* (T1) ingår ett seminarium som fokuserar på etiska frågeställningar och beslutsfattande kring användning av farmakologiska preparat vid patientundersökning. Seminariet betonar risk- och nyttoavvägningar och inkluderar kliniska övningar med syfte att bemöta, instruera och informera varje individ på ett respektfullt och individuellt anpassat sätt. Under kursen tränar studenterna de nya undersökningsmetoderna på varandra, och efter det praktiska provet tillämpar de dessa metoder vid patientundersökningar under handledning av kliniska handledare. I den efterföljande kursen *Neurooptometri* (T1) fördjupas studenternas förmåga till anpassat bemötande av neurologiskt påverkade patienter med särskilda behov, där särskild hänsyn tas till patientens individuella förutsättningar. Denna kompetens utvecklas och stöds genom seminarier med fallgenomgångar. Under kursen *Ögats sjukdomar och diagnostik* (T1–T2) deltar studenterna i temaföreläsningar och för diskussioner med både lärare och kurskamrater kring prioriteringar inom vården, samt gör granskningar i relation till sjukdomars förekomst, behandlingsmöjligheter och socioekonomiska konsekvenser. I denna kurs samarbetar studenterna med andra yrkeskategorier, och ansvarar för omhändertagande av patienter med både akuta och kroniska ögonsjukdomar. I kursen *Binokulärseende och behandling* (T1–T2) arbetar studenterna med ortoptisk behandling, och seminarier och föreläsningar är inriktade på att främja en hållbar ögonvård.

Kursen *Pediatrisk optometri* (T2) fördjupar studenternas förståelse för ögonsjukdomar och synstörningar hos barn, med särskild betoning på individuellt anpassat bemötande vid vård av barn och personer med särskilda behov. Programmet lyfter även vikten av att beakta ett globalt hälsoperspektiv, och att utifrån ett sådant perspektiv förstå och analysera förekomst och variationer i syn- och refraktionsutveckling mellan individer.

All undervisning vid programmet syftar till att ge studenterna förmågan att bemöta patienter med varierande bakgrund på ett respektfullt sätt, och att aktivt informera och involvera patienten i vårdplaneringen. I kursen *Diagnostisk klinik* (T2) ligger särskilt fokus på detta vid arbetet i programmens egna ögonklinik. Studenterna får i examensarbetet fördjupade kunskaper om etiska

aspekter kopplade till forsknings- och utvecklingsarbete, och ökad förståelse för det egna arbetets relevans för individ och samhälle, inklusive dess begränsningar, möjligheter och ansvaret för hur vetenskap används. Detta främjar studenternas förmåga att identifiera sitt fortsatta kunskapsbehov och att kontinuerligt utveckla sin kompetens.

Styrkor

- Den egna ögonkliniken och samarbetet med S:t Eriks Ögonsjukhus om KUM-Ö

Förbättringsområden

- Utveckla bedömningsverktyg för kompetenser under värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Återkommande träning i professionellt omdöme
Programmet ger studenterna återkommande möjligheter att utveckla värderingsförmåga och professionellt förhållningssätt genom kliniskt arbete, patientmöten, seminarier och fallbaserat lärande.

• Integrering av etiska och samhälleliga perspektiv i flera kurser
Etiska, samhälleliga och professionsrelaterade perspektiv behandlas i flera delar av utbildningen, bland annat i relation till användning av farmakologiska preparat, patientbemötande, vårdprioriteringar, barnundersökningar och patienter med särskilda behov.

• Patientnära lärandemiljöer som stödjer professionellt förhållningssätt
Den egna kliniken och KUM-Ö ger studenterna möjlighet att möta patienter med olika behov och att träna patientcentrerad kommunikation, anpassat bemötande och kliniskt beslutsfattande i autentiska situationer.

• Examensarbetet stärker medvetenhet om forskningsetiska aspekter

Examensarbetet ger studenterna möjlighet att reflektera över etiska aspekter i forsknings- och utvecklingsarbete samt över det egna arbetets relevans och begränsningar.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Tydligare bedömning av professionellt förhållningssätt**
Programmet behöver tydligare dokumentera hur professionellt förhållningssätt, patientbemötande och anpassning till olika patienters behov bedöms i kliniska moment.

• **Mer explicita kriterier för etiska och samhälleliga bedömningar**
Det behöver framgå tydligare vilka kriterier som används för att bedöma studenternas förmåga att göra kliniska bedömningar med hänsyn till vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

• **Likvärdig bedömning mellan handledare och kliniska miljöer**

Programmet behöver fortsätta utveckla hur bedömning av värderingsförmåga och förhållningssätt kalibreras mellan lärare och handledare, särskilt i kliniska och patientnära moment.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt. Motiveringen till denna bedömning är att utbildningen ger studenterna goda möjligheter att utveckla professionellt omdöme, etisk medvetenhet och patientcentrerat förhållningssätt. Dessa perspektiv återkommer i flera kurser och tränas genom seminarier, fallbaserade diskussioner, kliniskt arbete och patientmöten i den egna kliniken och KUM-Ö.

Bedömargruppen ser också positivt på att examensarbetet bidrar till studenternas förståelse för forskningsetiska aspekter och för det egna arbetets betydelse i ett större vetenskapligt och samhälleligt sammanhang.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att bedömningen av värderingsförmåga och förhållningssätt behöver bli tydligare och mer systematiskt dokumenterad. Det gäller särskilt vilka kriterier som används för att bedöma professionellt förhållningssätt, etiska överväganden, patientbemötande och anpassning till olika patienters behov. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, lokalt mål

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – lokalt mål

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda lokala målen.

Mål
Visa färdigheter och förmågor att medverka i, planera och utveckla samarbeten med övriga yrkeskategorier i vårdkedjan.

Programmets redogörelse

Under magisterprogrammet i klinisk optometri uppmuntras studenterna att arbeta i en interprofessionell kontext. Efter examen förväntas studenten ha både förmåga och vilja att tillämpa ett multidisciplinärt arbetssätt, där magisteroptikern (optometrist) samarbetar med andra yrkesgrupper för att sätta patientens behov i centrum, och säkerställa bästa möjliga vård på rätt nivå. Undervisning i handläggning av patientfall enligt nationella riktlinjer för samverkan och principer för *shared care* sker huvudsakligen under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) på kliniska kurser. Studenterna ges då möjlighet att ta emot externa patienter både vid optikerprogrammens egen mottagning och vid den kliniska utbildningsmottagningen inom ögonområdet (KUM-Ö), som drivs gemensamt av KI, akutmottagningen och andra patientmottagningar på S:t Eriks Ögonsjukhus.

Under kurserna *Neurooptometri* (T1), *Binokulärseende och behandling* (T1-T2) och *Pediatrisk optometri* (T2) fokuserar föreläsningar och diskussionsseminarier på optometriska behandlingsmetoder inom respektive ämnesområde, på optometristens roll och på vikten av samverkan med andra yrkesgrupper i ett interprofessionellt omhändertagande av patienten. VFU på KUM-Ö i kursen *Ögats sjukdomar och diagnostik* (T1-T2) kombineras med regelbundna teambaserade föreläsningar och fallbaserade diskussioner. Kursen *Diagnostisk klinik* (T2) lägger tonvikt på att studenterna ska utveckla förmågan att reflektera både över sin egen och andras yrkesroller ur ett interprofessionellt perspektiv, och omsätta dessa insikter i sitt patientomhändertagande för att därigenom bidra till en hållbar ögonvård.

Inom ramen för KUM-Ö samarbetar optometristudenter med studenter från andra discipliner för att ta hand om olika patientgrupper. Studenterna genomför anamnes och relevanta mätningar utifrån patientens behov. Efter detta presenterar de fallet för den ansvarige läkaren, varefter patienten kallas in och undersöks av läkaren i närvaro av studenterna. Samtliga undersökningsrum vid KUM-Ö är utrustade med modern digital teknologi som möjliggör visning av undersökningen och diskussion kring fynden. Handledning ges av lärare från KI:s båda optikerprogram och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, vilket bidrar till att säkerställa högsta kvalitet på vård och omhändertagande. Vidare deltar två ST-läkare från sjukhuset i mottagandet av patienter tillsammans med studenterna, medan en specialistläkare ansvarar för egna patientbesök och handleder ST-läkarna. Studenterna får se sin del i omhändertagandet av patienter och hur vissa remitterade patienter tas emot och handläggs inom ögonsjukvården. De får även följa patienter post-operativt, vilket gör att de kan se resultatet av sin remiss och därefter får tillbaka patienten för uppföljning och

eventuellt nytt synhjälpmedel. Sjukhuset hänvisar patienten tillbaka till optikern efter eller under behandling, för att patienten ska få synhjälpmedel som kan ge bästa möjliga seende.

Studenterna tar emot cirka 48 patienter under en förmiddag, och dagen avslutas med en strukturerad fallgenomgång av dagens patientfall. Under dessa genomgångar diskuteras bland annat behandling, handläggning, principer om lika villkor och hållbarhet inom ögonvården, etik och likvärdig vård. Genomgången omfattar också diskussioner kring remissinstanser vid olika patologiska tillstånd, och vilka professioner som bör involveras och deras respektive roller. Genom att aktivt delta i, analysera och diskutera olika multidisciplinära patientfall, förvärvar studenterna kunskap om hur samverkan med andra yrkesgrupper bäst kan gagna patientens vård. Dessutom möjliggör deltagandet från studenter inom andra professioner under KUM-Ö, att även de får en ökad förståelse för optikerns kompetensområde och samarbetet kring patienten. Verksamheten vid KUM-Ö kännetecknas av ett tydligt interprofessionellt arbetssätt där ambitionen är att representanter från varje yrkesgrupp ska delta vid varje utbildningstillfälle.

Styrkor

- Den egna ögonkliniken och samarbetet med S:t Eriks Ögonsjukhus om KUM-Ö

Förbättringsområden

- Utveckla bedömningsverktyg för kompetenser under värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Tydlig koppling till optometristens roll i vårdkedjan
Programmet ger studenterna goda möjligheter att utveckla förståelse för optometristens roll i vårdkedjan genom shared care, remisshantering, patientflöden och samverkan med ögonsjukvården.

• KUM-Ö som interprofessionell lärandemiljö
KUM-Ö ger studenterna möjlighet att möta patienter i en interprofessionell miljö och att samverka med andra professioner inom ögonvården. Intervjuerna tydliggjorde att KUM-Ö har en annan funktion än den egna kliniken och främst stödjer studenternas interprofessionella lärande.

• Klinisk träning i den egna kliniken
Den egna kliniken ger studenterna möjlighet att utveckla självständigt

optometriskt patientarbete, kliniskt ansvarstagande och förmåga att fatta beslut om fortsatt handläggning. Detta stödjer förståelsen för när och hur samverkan med andra professioner i vårdkedjan behövs.

• **Strukturerade fallgenomgångar och diskussioner**

Fallgenomgångar och diskussioner i anslutning till kliniska moment ger studenterna möjlighet att reflektera över handläggning, remissvägar, professionernas roller och patientens fortsatta vård.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Tydligare bedömning av interprofessionell kompetens**
Programmet behöver tydligare visa hur studenternas förmåga att medverka i, planera och utveckla samarbete med andra yrkeskategorier bedöms och dokumenteras.

• **Tydligare progression från deltagande till självständigt ansvar**
Det behöver framgå tydligare hur progressionen följs från att studenten deltar i interprofessionella aktiviteter till att studenten mer självständigt kan ta ansvar för samverkan, remissbedömning och patientens fortsatta väg i vårdkedjan.

• **Tydligare skillnad mellan den egna kliniken och KUM-Ö**

Programmet kan tydligare beskriva hur den egna kliniken och KUM-Ö bidrar på olika sätt till måluppfyllelsen. Den egna kliniken stödjer framför allt självständigt optometriskt patientarbete, medan KUM-Ö är den huvudsakliga interprofessionella lärandemiljön.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Måluppfyllelse – lokalt mål. Motiveringen till denna bedömning är att programmet ger studenterna goda möjligheter att utveckla förståelse för optometristens roll i vårdkedjan och för samarbete med andra professioner. KUM-Ö, samarbetet med S Eriks Ögonsjukhus, shared care, remisshantering och fallgenomgångar ger en tydlig koppling mellan utbildningen och det interprofessionella arbete som krävs i klinisk optometri.

Bedömargruppen ser också positivt på att intervjuerna tydliggjorde att samtliga magisterstudenter schemaläggs i KUM-Ö och att programmet planerar patientkategorier för att skapa jämförbar interprofessionell exponering mellan studentgrupper.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att det behöver bli tydligare hur studenternas interprofessionella kompetens bedöms och dokumenteras. Det gäller särskilt progressionen från deltagande i interprofessionella aktiviteter till mer självständigt ansvar för samverkan och patientens fortsatta väg i vårdkedjan. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

4 Bedömningsgrund Lika villkor

Att integrera lika villkor i samtliga utbildningsnivåer utgör en självklar del i hur KI ska arbeta utifrån gällande lagar och förordningar. Målet med KI:s utbildningar är som uttrycks i Strategi 2030: ”Det ska säkerställas att utbildningarna ger den kunskap om kön, makt och lika villkor som krävs för att ge förutsättningar för jämlik vård och omsorg”.
Lika villkor är ett paraplybegrepp för KI:s arbete för att främja lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, samt för att motverka all form av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och exkludering. Lika villkorsområdet inkluderar de sju diskrimineringsgrunder som fastställs i diskrimineringslagen (2008:567): kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning samt ålder. Därtill inkluderas även området socioekonomisk bakgrund i lika villkorsarbetet. Breddat deltagande, dvs studenternas möjligheter att klara av sina studier oavsett sin bakgrund och sina förutsättningar, är även den del av lika villkorsarbetet.

Integreringen av lika villkor i KI:s utbildningar ska ske på tre nivåer:

- Innehåll – som innebär att lika villkor är ett kunskapsområde som lärs ut och examineras.
- Genomförande – som innebär att lika villkor präglar pedagogiken så att undervisningen blir inkluderande och tillgänglig.
- Utformning – som innebär att det finns en struktur för hur och var lika villkor ska integreras, samt att det finns progression.

Bedömningsgrund Lika villkor
Lika villkorsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Programmets redogörelse

Magisterprogrammet i klinisk optometri har som utgångspunkt att paraply-begreppet ”lika villkor” ska genomsyra programmets förhållningssätt i det dagliga arbetet. Programmet jobbar parallellt på två nivåer, a) aktiviteter med medarbetare inom utbildning b) aktiviteter med studenter inom utbildningen. Vi har initialt satsat på att utbilda, diskutera och problematisera lika villkor med medarbetarna inom utbildning, för att medvetandegöra och reflektera kring hur

vi agerar, reagerar och uppfattas av mottagaren. Detta har gett oss en självsäkerhet i att våga diskutera och bemöta detta ämne med studenterna under teoretisk undervisning, praktisk färdighetsträning och under VFU. Vi anser att det är viktigt att olika villkor vågar bemötas och utmanas på plats i realtid för att få en genomsyrande effekt, och det upplever vi att den löpande dialogen med och mellan studenter och patienter bidrar till.

Integrering av lika villkor i KI:s utbildningar ska ske på tre nivåer, och det har magisterprogrammet i klinisk optometri gjort på följande sätt:

Innehåll
Programmet bygger på att lika villkor ska genomsyra programmet som ett förhållningssätt i det dagliga arbetet, och för att underbygga det har vi satt som lärandemål att studenterna efter utbildningen ska kunna:

Färdighet och förmåga
- anpassa val av undersökningsmetoder till frågeställning, situation och patient och utföra dessa med hög kvalitet.

Förhållningssätt och värderingsförmåga
- visa på god förmåga att i undersökningssituation bemöta, instruera och informera på ett respektfullt och för individen anpassat sätt.
- reflektera över behovet av anpassat bemötande vid vård av barn eller individer med särskilda förutsättningar, och ge exempel på vilken hänsyn som bör tas.
- bemöta alla typer av patienter med respekt, och informera och involvera patienten i vårdplaneringen.
- reflektera över behovet av anpassat bemötande vid neurologiskt påverkade patienter med särskilda förutsättningar, och ge exempel på vilken hänsyn som bör tas.

För att studenterna ska nå dessa mål har programmet aktiviteter som t ex ett obligatoriskt seminarium där studenterna i små grupper ska reflektera kring lika villkor, normer och etiska dilemman, och problematisera frågan om lika villkor i patientmöten och jämlik vård. Efter diskussion i mindre grupp diskuteras det även i helklass. Vidare finns det aktiviteter med teoretisk utgångspunkt för t ex åldersanpassad undersökningsmetodik, inklusive självstudiematerial på KI:s digitala lärplattform Canvas. Examinering av målen sker via inlämningsuppgifter, närvaro med aktivt deltagande vid seminarier, och löpande bedömning av kliniska färdigheter och patientomhändertagande under VIL.

Sedan många år har optikerprogrammen också en handlingsplan för hur vi ska hantera diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och hot och våld i samband med VFU/VIL, eller i andra sammanhang. Handlingsplanen gås igenom med alla studenter för att vi alla ska agera enligt samma processer i dessa situationer.

Genomförande
Programmet jobbar aktivt för att vara inkluderande; vi lyssnar på och försöker alltid att tillmötesgå studenters uttryckta behov och önskemål för att underlätta inlärning. Vidare publiceras alla våra föreläsningar på Canvas (oftast innan föreläsningen), där det även finns mycket stöttande material för respektive kurs. Exempel på material är videofilmer över praktisk färdighetsträning, manualer för instrument, övningsquiz och när så är möjligt inspelade föreläsningar, för att studenterna med olika inlärningsstilar ska kunna ta del av dem igen. Programmet använder sig också av olika lärandeaktiviteter för att stimulera studenternas olika lärostilar, t ex föreläsningar, seminarium, grupparbeten, färdighetsträning, VFU och reflektionsseminarium. På programmet finns en vana att anpassa undervisningen för studenter med särskilda behov, och programmet för en kontinuerlig dialog med berörda studenter för att få allt att fungera i realtid, men också skapa förutsättningar i kommande yrkesliv. När programmet för egen del skulle göra anpassningar avseende utrustning för en student, såg vi t ex till att studenten fick vara med och tycka till, så att anpassningen gjordes på ett sätt som skulle fungera även ute i yrkeslivet efter avslutad utbildning.

Utformning
Programmet anser att det är viktigt att frågor som rör lika villkor vågar bemötas och utmanas på plats i realtid för att få en genomsyrande effekt, och det upplever programmet görs i den kontinuerliga dialogen med och mellan studenter och patienter. Genom att vi på ett öppet sätt talar om det, så har vi sett att studenterna tar ett ansvar i att hjälpa oss och varandra med att medvetandegöra när det blir fel, för fel har vi som utgångspunkt att det blir, liksom att vi alla bara kan bli bättre och mer medvetna. Programmet har en progression genom att i början diskutera lika villkor, för att sedan återkomma till det i det dagliga arbetet i både prekliniken och sedan kliniken med patienter, då det är en del i den formativa bedömningen.

Tabell 4: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningar om lika villkor

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag känner mig väl förberedd på att beakta nedanstående perspektiv i mitt kommande arbete/yrke (VT21: jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav att verka för)					
Jämställdhet	5,3	5,5	5,7	5,5	5,4
Jämlikt bemötande baserat på etnisk bakgrund, religion, social klass osv.)	5,6	5,6	5,7	5,2	5,7
HBTQ-perspektiv (homosexualitet, bisexualitet, transidentitet och queer) (VT21: jämlika rättigheter ur ett HBTQIA+ -perspektiv	5,7	5,8	5,8	5,8	5,7

(homosexualitet, bisexualitet, transidentitet, queer, intersexuell, asexuell, plus)					
Funktionsnedsättning-/ funktionsvariations-perspektiv (VT21: jämlikt bemötande av människor med funktionsvariationer)	5,9	4,8	5,9	5,3	5,3
Etiska perspektiv (VT21: kunna hantera de etiska överväganden jag ställs inför)	5,4	4,5	5,9	5,0	5,0
Den psykosociala studiemiljön (psykosocial miljö rör bland annat trivsel, stöd, stress, likabehandling och diskriminering) har som helhet fungerat bra utifrån mina behov.	4,7	3,6	4,0	4,0	3,9

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

En kort reflektion kring tabellen är att programmets studenter generellt känner sig ganska förberedda på att arbeta med frågor kring jämställdhet, HBTQIA+ och funktionsvariations- perspektiv, då de flesta svar för dessa frågor ligger mellan 4,5–5,9. Respektive fråga är också relativt "stabil". Vad gäller den psykosociala miljön ligger de svaren lägre än för de andra frågorna. Dock rymmer frågan många olika aspekter, så att det är svårt att dra tydliga slutsatser kring den. Inte desto mindre är de lägre svaren en indikation på att frågor om psykosocial studiemiljö behöver fortsätta lyftas i programrådet, för att se hur vi kan bryta ned de olika faktorerna var för sig och rikta insatser rätt.

Styrkor

- Att lika villkor är integrerat i programmet som ämne
- Att programmet har en fungerande handlingsplan

Förbättringsområden

- Mer systematisk uppföljning

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Väl integrerat arbete med lika villkor
Programmet har ett väl utvecklat och integrerat arbete med lika villkor där perspektivet genomsyrar undervisning, praktisk färdighetsträning, kliniskt arbete och studenternas möten med patienter.

• Tydlig koppling till patientbemötande och klinisk praxis
Den kliniska utbildningen ger studenterna möjlighet att möta patienter med olika behov och förutsättningar. Detta stödjer studenternas förmåga att anpassa

undersökningsmetoder, kommunikation och bemötande utifrån patientens situation.

• **Varierade lärandeformer som stödjer inkludering och reflektion**
Programmet använder flera lärandeformer, såsom seminarier, praktiska moment, fallbaserade diskussioner och kliniskt patientarbete, där frågor om bemötande, respekt, inkludering och anpassning kan behandlas i nära relation till den framtida yrkesrollen.

• **Aktivt arbete med tillgänglighet och anpassningar**

Programmet beskriver undervisningsformer, stödstrukturer och anpassningar som syftar till att skapa tillgänglighet och inkludering för studenterna. Det finns också rutiner och handlingsplaner för att hantera diskriminering, trakasserier och oönskade händelser i samband med utbildningen.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Mer systematisk uppföljning och dokumentation av lika villkorsarbetet**
Programmet behöver tydligare visa hur arbetet med lika villkor följs upp över tid och hur resultat från kursvärderingar, studentdialoger och andra uppföljningar används i utbildningens fortsatta utveckling.

• **Tydligare progression inom lika villkor**
Progressionen inom lika villkor behöver operationaliseras tydligare och kopplas till konkreta lärandemål, lärandeaktiviteter och bedömning. Det bör framgå hur studenterna utvecklas från grundläggande förståelse till mer avancerad klinisk tillämpning och självständig analys.

• **Tydligare koppling mellan lika villkor, examination och bedömningskriterier**
Det behöver framgå tydligare hur studenternas kompetens inom respektfullt bemötande, anpassad kommunikation och inkluderande kliniskt arbetssätt bedöms och dokumenteras i relation till lärandemål, examination och bedömningskriterier.

• **Fördjupad analys av psykosocial studiemiljö**

Programmet behöver fortsätta analysera resultat som rör psykosocial studiemiljö, särskilt i relation till arbetsbelastning, stress, inkludering och studenternas upplevelse av kliniska moment, samt tydliggöra hur analysen används i kvalitetsarbetet.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Lika villkor. Motiveringen till denna bedömning är att lika villkor beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Perspektivet framstår som väl integrerat i undervisning, praktisk färdighetsträning, kliniska moment och patientmöten, och programmet beskriver ett aktivt arbete med tillgänglighet, inkludering, respektfullt bemötande och anpassningar.

Bedömargruppen ser också positivt på att studenterna får möjlighet att tillämpa lika villkor i kliniska sammanhang där patienters olika behov, förutsättningar och kommunikationssätt behöver beaktas. Detta ger goda möjligheter att koppla området till den framtida yrkesrollen som optometrist.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att arbetet med lika villkor behöver systematiseras och dokumenteras tydligare. Det gäller särskilt progressionen inom området, kopplingen till examination och bedömningskriterier samt hur resultat om psykosocial studiemiljö analyseras och används i kvalitetsarbetet. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

5 Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Högskolorna ska i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Utbildning som bedrivs vid KI ska syfta till att bidra till en förbättrad hälsa för alla vilket är en viktig förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Det är av särskild betydelse att utbildningsverksamheten belyser sambandet mellan hälsa, socioekonomiska faktorer och mänsklig miljöpåverkan. I enlighet med KI:s klimatstrategi ska det till 2024 finnas lärandemål i kurser på samtliga program på grundnivå och avancerad nivå som innebär att studenter får kunskaper och färdigheter om klimat och hållbar utveckling.

Studenter som examineras från KI ska under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s globala mål. Det kräver att lärarna har god kunskap inom området. Lärarna behöver undervisa om målen och de underliggande utmaningarna. Studenterna bör också utmanas att utveckla en förmåga att skapa visioner, använda ett kritiskt tänkande, reflektera över sin egen roll för samhällsutvecklingen, tillämpa systemtänkande, skapa partnerskap och vara beredda att agera.

Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande att studenten under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s Globala mål.

Programmets redogörelse

Magisterprogrammet i klinisk optometri har som utgångspunkt att begreppet ”hållbar utveckling” ska genomsyra programmets förhållningssätt i det dagliga arbetet. Programmet jobbat parallellt på två nivåer, a) aktiviteter med medarbetare inom utbildning b) aktiviteter med studenter inom utbildningen. Vi har initialt satsat på att utbilda om, diskutera och problematisera hållbar utveckling med medarbetarna, för att medvetandegöra och reflektera kring hur vi agerar och bäst utvecklar kompetens kring ämnet hållbar vård och ögonsjukvård. Programmet har under 2025 haft en workshop med KI:s hållbarhetsexperter där alla medarbetare inom utbildning deltog. Tidigare har också samtliga medarbetare uppmanats att gå KI:s webbutbildning kring hållbar utveckling, för att ha en grund inom ämnesområdet.

I kliniken jobbar programmet för en hållbar utveckling genom att minimera antalet studentutskrifter och istället tillhandahålla dokument elektroniskt, tillämpa digital journalföring och ha sammanlänkade digitala program vid alla klinikdatorer. Vi jobbar också med att sätta rutiner för hygien, rengöring och avstängning av instrumenten, för att gemensamt spara på el och onödigt resursslöseri. Studenterna utbildas också i *shared care*-handläggning av patologiskt tillstånd, i att tidigt upptäcka patologiskt tillstånd, och de får information om vårdplaner och samhällskostnader kopplade till vård. Att tidigt upptäcka patologiskt tillstånd kan långsiktigt bidra till att fler personer potentiellt kan vara arbetsföra längre, och det bidrar på så sätt till den sociala välfärden. Vidare är programmets scheman planerade för att – i görligaste mån utifrån ett pedagogiskt förhållningsätt – minimera onödiga resor för studenterna till och från skolan.

Integrering av hållbar utveckling i KI:s utbildningar ska ske på tre nivåer, och det har magisterprogrammet i klinisk optometri gjort på följande sätt:

Innehåll
Programmet bygger på att lika villkor ska genomsyra programmet som ett förhållningssätt i det dagliga arbetet, och för att underbygga det har vi satt som lärandemål att studenterna efter utbildningen ska kunna:

Färdighet och förmåga
- välja och utföra lämplig metod för undersökning av ögat och synen.

Förhållningssätt och värderingsförmåga

- kunna beskriva sin och andra yrkesrollers betydelse i ett interprofessionellt perspektiv samt kunna omsätta detta i omhändertagandet av patienten
- kunna resonera kring prioriteringar inom vården och avvägningar i relation till sjukdomens prevalens, möjlighet till behandling och dess socioekonomiska effekter
- reflektera kring optikerns roll inom ortoptisk behandling, och dess betydelse för hållbar ögonvård
- reflektera över behovet av anpassat bemötande vid vård av barn eller individer med särskilda förutsättningar, och ge exempel på vilken hänsyn som bör tas
- utifrån ett globalt hälsoperspektiv kunna förstå och utvärdera förekomst och skillnader i syn- och refraktionsutveckling bland individer.

För att studenterna ska nå dessa mål har programmet aktiviteter som utvecklar studenternas teoretiska kunskap om synutveckling och om patologi hos barn och vuxna, exempelvis genom seminarium med fall och fallpresentation. Examination sker genom t ex obligatoriska inlämningsuppgifter, aktivt deltagande på seminarium, quiz på KI:s digitala lärplattform Canvas och skriftlig examination.

Genomförande
Programmets kurser har sedan en tid mål för hållbar utveckling, men det saknas tydliga lärandeaktiviteter och examinationsformer. Vi har därför frigjort tid, så att en medarbetare nu läser KI:s lärarkurs om att undervisa för hållbar utveckling och hållbar sjukvård. Inom ramen för kursen gör hon ett projektarbete för att integrera aktiviteter och examination inom ämnet i alla årskurser i de båda optikerprogrammen. Tanken är att detta ska göras på sätt som linjerar med befintliga kursmål, och samtidigt säkerställer både igenkänning och tydlig progression för studenterna. Vi ser arbetet med att stimulera studenternas hållbarhetstänk som en långsiktig process, och bedömer att det tar ca 1 år tills vi har implementerat kursplanernas hållbarhetsmål i nya eller förbättrade aktiviteter och examinationsformer.

Utformning
Programmet utformar under det närmsta året nya eller förbättrade lärandeaktiviteter och examinationer med progression, som tydligare ska bidra till att studenterna når de mål som finns. Programdirektor medverkar i projektet och om programmet se att lärandemål behövs skrivas om så kommer även det att göras, i ordinarie processer för revidering av kursplaner.

Tabell 5: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om hållbar utveckling

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**

Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att					
Följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet	5,3	5,1	5,4	5,2	4,7
Samverka i mångkulturella miljöer	5,5	5,0	5,2	5,2	5,5
Applicera globala hälsoperspektiv på olika frågor	5,1	4,1	4,9	5,1	4,7
Ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen	4,7	4,4	4,9	4,8	5,0
Främja hållbar utveckling	4,8	4,6	5,4	4,9	5,0
Jämlikt bemötande baserat på etisk bakgrund, religion, social klass osv.	5,6	5,6	5,7	5,2	5,7

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

En reflektion utifrån tabellens ovan är att studenternas värdering legat ganska oförändrad de senaste åren. Generellt upplever studenterna att de är väl förberedda för kommande krav på att bidra till att främja hållbar utveckling. Programmet tror dock att mer studentaktiverande lärandeaktiviteter om hållbar utveckling och hållbar ögonvård, kommer göra att studenterna kan ta med sig förhållningssättet till sina kommande arbetsplatser på en mer praktisk nivå än idag, med ökat fokus och fler verktyg för hållbar ögonvård.

Styrkor
- Programmet jobbar aktivt med integrering av området i kurser
- Utbildar personal inom ämnet

Förbättringsområden
- Ha mer studentaktiverande aktiviteter

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Pågående integrering av hållbar utveckling i utbildningen
Programmet har påbörjat ett aktivt arbete med att integrera hållbar utveckling i utbildningens innehåll, kliniska verksamhet och personalutveckling. Detta visar en tydlig medvetenhet om att hållbar utveckling behöver kopplas till optometristens framtida yrkesroll.

• Kompetensutveckling för medarbetare
Programmet har genomfört kompetensutvecklande insatser för lärare och

medarbetare, bland annat genom workshop och utbildning inom hållbar utveckling och hållbar vård. Detta skapar förutsättningar för att hållbarhetsperspektivet kan utvecklas vidare i undervisningen.

• Koppling till hållbar ögonvård och klinisk praxis
Hållbar utveckling kopplas till klinisk optometri genom shared care, tidig upptäckt av patologiska tillstånd, vårdprioriteringar, samhällskostnader och resurseffektiva arbetssätt. Detta ger området en tydlig professionsrelevans.

• Praktiska hållbarhetsinitiativ i kliniken

Programmet beskriver flera praktiska initiativ som syftar till att minska resursslöseri, såsom digital dokumentation, elektronisk journalföring och rutiner för användning av instrument och material.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Tydligare koppling mellan hållbar utveckling, lärandemål och examination
Programmet behöver tydligare visa hur hållbar utveckling är kopplat till kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Det bör framgå hur studenternas kunskap och förmåga inom området bedöms.

• Fler studentaktiverande lärandeaktiviteter
Programmet behöver utveckla fler studentaktiverande lärandeaktiviteter där hållbar utveckling behandlas analytiskt och tillämpas i kliniska och professionella beslutssituationer.

• Tydligare progression inom hållbar utveckling
Progressionen inom hållbar utveckling behöver synliggöras tydligare genom utbildningen. Det bör framgå hur studenterna utvecklas från grundläggande förståelse till mer självständig tillämpning av hållbarhetsperspektiv i klinisk optometri och hållbar ögonvård.

• Tydligare helhetsperspektiv på hållbarhet

Programmet kan ytterligare utveckla hur ekologiska, sociala och ekonomiska dimensioner av hållbar utveckling integreras i utbildningen och kopplas till optometrisk verksamhet, jämlik vård, resurseffektivitet och studentens framtida yrkesroll.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden Hållbar utveckling. Motiveringen till denna bedömning är att programmet har påbörjat ett relevant och professionsnära arbete med att integrera hållbar utveckling i utbildningen.
Hållbarhetsperspektivet kopplas till klinisk optometri genom shared care, tidig upptäckt av patologi, vårdprioriteringar, samhällskostnader och resurseffektiva arbetssätt i kliniken. Bedömargruppen ser också positivt på att programmet har genomfört kompetensutvecklande insatser för medarbetare och identifierat behov av fortsatt utveckling.
Samtidigt bedömer bedömargruppen att hållbar utveckling ännu inte är fullt integrerat i utbildningens lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer. Det behöver bli tydligare vadstudenterna faktiskt gör inom området, hur deras kunskap och förmåga bedöms och hur progressionen utvecklas genom utbildningen. Programmet behöver också fortsätta utveckla studentaktiverande lärandeaktiviteter där hållbar utveckling tillämpas i kliniska och professionella beslutssituationer.
Mot denna bakgrund bedömer bedömargruppen att programmet till stor del uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

6 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling

För att säkerställa att en utbildning har hög kvalitet på både kort och lång sikt krävs uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och resultat. Det handlar således om hur uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner i det systematiska kvalitetsarbetet på utbildningsnivå, på ett systematiskt sätt bidrar till att säkra och utveckla kvaliteten i den granskade utbildningen.
Självvärderingen ska redogöra för hur utbildningens olika delar kontinuerligt följs upp och hur resultaten tas omhand. Ett led i omhändertagandet av resultat från uppföljningar är att informera om eventuella åtgärder och förändringar till berörda parter så som lärare, handledare och studenter i syfte att stärka kvalitetsarbetet och ett kontinuerligt lärande.

I bedömningsgrunden uppföljning, åtgärder och återkoppling ingår också hur ansvariga för programmet arbetar med genomströmning. Programmet ska därför beskriva hur man analyserar genomströmningen i programmet och de avhopp som sker. Programmet ska även redogöra för vilka åtgärder som vidtas och vilket stöd som ges, vid behov, för att skapa förutsättningar för studenten att genomföra utbildningen inom utsatt tid.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Programmet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Redogörelse på KI övergripande nivå (beskrivningen tas fram centralt av KI)

Kvalitetssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå löper i årscykler där vissa komponenter ingår varje år medan andra genomförs med längre intervall. Systemet medger därmed även flexibilitet i frågeformuleringar, teman och prioriteringar mellan åren. Sammantaget säkerställer systemets komponenter för kvalitetssäkringsrutiner, regelverk, uppföljningar, granskningar, återkoppling och förbättring, ständiga förbättringar av utbildningarna. För att förbättra och utveckla utbildningarna följs utbildningsuppdraget på institutionerna upp årligen.

Återrapporteringen bildar underlag för utveckling och säkerställer att KI:s utbildningsverksamhet håller hög kvalitet. Återrapporteringen består av ett antal frågeställningar inom ett strategiskt urval av de områden som KU identifierar som viktiga för utbildningens kvalitet. Frågeställningarna varierar mellan åren och över tid kan nya områden tillkomma. Syftet med frågeställningarna är att stimulera kvalitetsutvecklingsprocessen lokalt samt att ge KI:s ledning underlag för att följa upp, utveckla och kvalitetssäkra KI:s utbildningsverksamhet. Återrapporteringen av utbildningsuppdraget kompletteras med kvalitetsplaner på institutionsnivå respektive programnivå enligt fastställda mallar vilket är ett verktyg för kvalitetsutvecklingen på respektive nivå.

För att tydliggöra vad programansvarig nämnd förväntar sig från kursansvarig institution när det gäller genomförande och kvalitetsutveckling av kurs ska kursuppdrag inom utbildningsprogram upprättas. Efter varje kurstillfälle ska kursansvarig institution genomföra en avslutande kursvärdering. Baserat på kursvärderingens resultat ska kursansvarig lärare genomföra en kursanalys.

Upplevd kvalitet – Återkommande undersökningar

- Nybörjarenkät, genomförs vartannat år bland studenter som precis påbörjar sina studier på något av KI:s utbildningsprogram
- Kursvärderingar, ska bestå av fem obligatoriska frågor vilket ger en möjlighet att följa kvalitetsutvecklingen över tid samt göra jämförelser mellan olika kurser och program. Det finns även möjlighet att lägga till program- och institutionsspecifika frågor.
- VFU-enkät, mäter studenters upplevelse av lärandemiljön, handledning och arbete med patienter (klienter i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i hälso- och sjukvården.
- Studentbarometern, genomförs vart fjärde år genom fokusgruppsintervjuer. Syftet är att ge en strategisk vägledning för att bygga studenternas engagemang i studier och för KI.
- Examensenkät, skickas till alla programstudenter i samband med avslutad utbildning.

- Alumnundersökning, Genomförs vart fjärde år bland alumner som tagit examen från utbildningsprogram tre år tidigare.
- Avnämarundersökning, genomförs av programmen vart fjärde år. Syftet är att undersöka om KI:s utbildningsprogram motsvarar arbetsmarknadens behov, dvs de nyutexaminerade har utvecklat användbara kompetenser.
- Lika villkors-undersökning, planeras genomföras vart fjärde år, syftet är att mäta studenternas upplevelse av risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling för att få underlag för att följa upp och utvärdera KI:s arbete med att förebygga diskriminering och verka för en inkluderande och god arbetsmiljö för studenter.

- Kollegial granskning och lärande
  Utöver egna analyser är kollegial granskning och lärande en viktig komponent i förbättrings- och utvecklingsarbetet. Kollegial granskning och lärande kring kvalitetsplaner genomförs varje vår.

Programmets redogörelse

Programmet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, i relation till uppställda mål i utbildningsplan och kursplaner, och nationell och internationell relevans. De underlag som redogjorts för ovan, används som underlag i detta arbete på följande sätt:

Kvalitetsplan
Efter en inledande uppföljning av de aktiviteter som planerats för året, innehåller den årliga kvalitetsplanen programmets analys av bl a resultaten från de enkäter etc som presenterats under året (se ovan). Bedömningsområden och bedömningsgrunder för analysen är följande:
1. Förutsättningar
1.1. Personal
1.2. Utbildningsmiljö
2. Utformning, genomförande och resultat
2.1. Måluppfyllelse
2.2. Lika villkor
2.3. Hållbar utveckling
2.4. Uppföljning, åtgärder och återkoppling
3. Studentperspektiv
3.1. Studentperspektiv
4. Arbetsliv och samverkan
4.1. Arbetsliv och samverkan
4.2. Internationalisering
4.3. Interprofessionell kompetens

En del i analysarbetet är att uppdatera programmets mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Analysen av programmets utbildningskvalité avslutas med PD:s slutsatser om prioriterade

förbättringsområden, och kvalitetsplanedokumentet avslutas utifrån dessa med en aktivitetsplan för det kommande året. Aktivitetsplanen är synkad med enheten för optometris fleråriga strategiplan, och synliggör prioriterade aktiviteter att följa upp, utvärdera, åtgärda och återkoppla kring, avseende utbildningskvalité.

Kursvärderingsenkät och kursanalys
Kursvärderingarna är ett viktigt verktyg för feedback på kursnivå, men också för det programövergripande arbetet. Kursansvariga och examinator skriver en kursanalys utifrån de svar som kommit in. I analysen tas det upp vilka förändringar som skett sedan föregående kurstillfälle, hur studenterna givits möjlighet till inflytande, kursens styrkor och förbättringsområden, kursansvarigs reflektioner om kurstillfället och studenternas resultat, en beskrivning och analys strukturerad utifrån fyra aspekter av utbildningskvalitet (se nedan), och inte minst kursansvarigs slutsatser och förslag till förbättringar inför kommande kurstillfälle. De fyra aspekterna av utbildningskvalitet, kring vilka kursansvarigs reflektioner kretsar, är a) Utbildningens användbarhet i arbetslivet, dess kliniska förankring, lärarledd tid och lärarnas kompetens, b) Ändamålsenlig undervisning och målanpassad och rättssäker examination, c) Generella färdigheter och förhållningssätt, d) Forskningsanknytning. Kursanalysen presenteras i optikerprogrammens programråd där den diskuteras med bl a student-representanterna, och efter fastställande publiceras den på den öppna kurswebben. Vi ser ibland utmaningar i arbetet med kursanalysen, då svarsfrekvensen ibland är låg och svaren inte representativa för klassen. Detta är djupt oroande eftersom det blir svårt att använda resultatet om svarsunderlaget är för litet.

Examensenkäten
Programmet använder resultatet från examensenkäten, inte minst för att jämföra med tidigare år och se eventuella trender. Resultatet redovisas i den årliga kvalitetsplanen. Enkäten tas även upp på programrådet, och om något avviker tas det upp med studentrepresentanter för att försöka hitta orsaker och ev. åtgärd. Efter programrådet publiceras enkätens resultat också (utan fritextsvar) på programwebben.

Avnämarenkät
Programmet gjorde en avnämarenkät under 2017 som fick väldigt få svar och därför inte gick att använda. Inte heller den enkät som skickades ut av KI centralt under 2025 fick tillräckligt många svar för att vara användbar (3 svar). Optikerprogrammen har dock i sitt dagliga arbete en mycket nära samverkan med både Region Stockholm och nationella företrädare för branschen, och återkommande arrangeras fysiska avnämarträffar. På detta sätt följs löpande att utbildningens innehåll och utformning utvecklas i takt med förändrade behov i samhälle och bransch.

Nybörjarenkät, studentbarometern, alumnundersökning samt lika villkors-undersökning används också som underlag för analysen i kvalitetsplanen, de år som de genomförts.

I det årliga arbetet med kvalitetsplanens analys av utbildningskvalitet, följs resultatet av enkäter och kursanalyser upp, och omsätts i åtgärder via bland annat aktivitetsplanen. Återkopplingen sker kontinuerligt via programråd för studenter och på arbetsplatsträffar för lärare.

Tabell 6: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om uppföljning, åtgärd och återkoppling

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag fick regelbundet användbar återkoppling på mina					
VT21: Examinationsresultat (skriftliga examinationer, OSCE etc.)	5,3	3,2	5,4	5,5	3,6
Teoretiska inslag (grupparbeten, seminarier, muntliga redovisningar/presentationer etc.)	5,3	4,2	5,1	4,9	3,7
Praktiska/kliniska inslag (exempelvis VFU, interprofessionellt lärande, observationer, KTC-träning)	5,1	4,4	4,3	4,3	3,7
Det fanns en tydlig röd tråd från lärandemål till examination i utbildningen	5,3	3,5	5,2	5,2	3,9
Utbildningen var utformad med en tydlig progression (dvs. innehållet breddades och fördjupades under utbildningens gång)	5,5	4,4	5,3	5,4	3,9
Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	5,1	3,9	3,3	4,4	3
Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser	4,6	3,1	2,9	4,8	3,7
En variation av undervisningsmetoder användes under utbildningen på ett sätt som stimulerade mig att vara aktiv i mitt lärande (t.ex. föreläsningar, seminarier, praktisk färdighetsträning, e-lärande)	4,9	4,2	4,4	5,2	4,6
Utbildningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande)	5,3	4,4	4,7	5	5
Jag fick vägledning och stöd från lärare eller handledare i mitt lärande	4,7	3,5	3,9	4,7	4,1
Kriterier för bedömning av examinationer framgick på förhand	5,4	3,4	4,9	5,2	3,6

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

Programmets arbete med genomströmning
Programmet jobbar kontinuerligt med frågor om genomströmning. Det finns bl a en ambition att kartlägga varför studenter väljer att inte slutföra sina studier på programmet, och alla som gör så får därför ett mail från programmet. Mycket sällan får vi dock svar, och vi tänker att det kanske skulle vara bra att ta fram en kort enkät, som skulle kunna skickas av programstudievägledaren och besvaras anonymt. Eftersom examensarbetet inte krävs för att få behörighet att hantera diagnostiska droppar, är det vår egen gissning att flera av de studenter som väljer att inte slutföra programmet, är de som av olika skäl behöver prioritera sin tid och/eller ekonomi, eller helt enkelt inte är intresserade av att göra examensarbetet, som omfattar 15 av programmets 60 hp. Denna teori stärks av det faktum att i princip alla studenter som väljer att påbörja examensarbeteskursen, också slutför densamma, om än inte alltid (men oftast) inom ordinarie kurstillfälle.

Mellan programmets kurser finns inga spärrar i form av särskilda behörighetskrav.

Programmet har jobbat mycket med det pedagogiska upplägget för att skapa en hållbar utbildning för både studenter och medarbetare. Utmaningen är att vi sällan vet hur många som söker och det skapar svårigheter med planering av antal grupper och personal. Programmet har de senaste åren haft rekryteringsmöten för allmänheten och för kandidatprogrammet för att berätta om programmet, och vi kan se en trend att fler från kandidatprogrammet de senaste åren söker direkt efter avslutad examen.

Styrkor
- Aktiva studentrepresentanter vid programråd
- God dialog med studenter

Förbättringsområden
- Öka antal kursråd under kursernas gång

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Etablerade former för uppföljning av utbildningen
Programmet använder flera former för uppföljning, såsom kursvärderingar, kursanalyser, programråd, studentdialoger och kollegiala diskussioner. Detta ger programmet flera källor till information om utbildningens genomförande och kvalitet.

• Konkret användning av studentåterkoppling
Intervjuerna gav flera exempel på att studenternas återkoppling har lett till genomförda eller planerade förändringar. Det gäller bland annat Canvas-struktur, kursupplägg, patientpass, information om återkoppling och planering av färre parallella kurser.

• Nära dialog mellan studenter, lärare och programledning
Programmet har små studentgrupper och en nära kontakt mellan studenter, lärare och programledning. Detta ger goda möjligheter att tidigt fånga upp problem och behov av justeringar under utbildningens gång.

• God överblick över studenternas progression och genomströmning

Programmets storlek och den nära kontakten med studenterna ger programmet goda möjligheter att följa studenternas progression och identifiera studenter som behöver stöd för att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Tydligare dokumentation av förbättringscykeln
Programmet behöver tydligare dokumentera hur identifierade problem analyseras, vilka åtgärder som beslutas, hur åtgärderna genomförs och hur effekterna följs upp över tid.

• Tydligare återkoppling till hela studentgruppen
Det behöver framgå tydligare för studenterna vilka synpunkter som har lyfts, vilka beslut som har fattats och vilka förändringar som görs för aktuell eller kommande studentgrupp. Detta är särskilt viktigt när förändringar inte kan genomföras direkt för den pågående kullen.

• Fortsatt arbete med svarsfrekvens och representativitet
Programmet behöver fortsätta utveckla arbetet med att öka svarsfrekvensen i kursvärderingar och andra uppföljningar samt analysera hur representativa resultaten är, särskilt eftersom studentgrupperna är små.

• Tydligare uppföljning av genomströmning och examensarbete

Programmet behöver fortsatt följa upp orsaker till fördröjd progression, avbrott och försenade examensarbeten samt tydliggöra hur stödinsatser och programförändringar påverkar studenternas möjlighet att genomföra utbildningen inom planerad tid.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Uppföljning, åtgärder och återkoppling. Motiveringen till denna bedömning är att programmet har etablerade former för att följa upp utbildningens innehåll, genomförande och resultat. Kursvärderingar, kursanalyser, programråd, studentdialoger och kollegiala diskussioner används för att identifiera utvecklingsbehov och stödja programmets kvalitetsarbete.

Bedömargruppen ser positivt på att intervjuerna gav konkreta exempel på att återkoppling från studenter och lärare har lett till åtgärder eller planerade förändringar. Det gäller bland annat förbättrad Canvas-struktur, utveckling av kursupplägg, förändringar i patientpass, tydligare information om återkoppling och planering för att minska belastningen av parallella kurser.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att programmet behöver tydliggöra och dokumentera förbättringscykeln mer systematiskt. Det bör bli tydligare hur problem identifieras, analyseras, leder till åtgärder och följs upp, samt hur detta återkopplas till hela studentgruppen. Programmet behöver också fortsatt följa upp svarsfrekvens, representativitet, genomströmning och examensarbetets genomförande. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

7 Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studentperspektivet handlar om det faktiska studentinflytandet i utbildningen, både formellt och informellt. Det formella inflytande innebär bland annat studentens representation inom olika organ och plattformar. Det är relevant hur studenten deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning av frågor som rör utbildningen samt hur informationskanalerna ser ut för att nå ut till studenterna så att de kan ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen.

Studentinflytandet handlar också om det individuella inflytandet, det som är mer informellt och som rör den enskilda studenten, t.ex. hur arbetet ser ut för att studenten ska kunna ta aktiv del i att utveckla sin utbildning och sina lärandeprocesser. Programmet ska redogöra för studenternas möjlighet att medverka i utbildningens kvalitetsarbete och i utvecklingen av utbildningen, samt beskriva vilka informationskanaler som finns för att ta till vara studenternas synpunkter.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Redogörelse på KI övergripande nivå (beskrivningen tas fram centralt av KI)

Studenterna är medaktörer i universitetets verksamhet och har därigenom också ett medansvar i att påverka och utveckla utbildningen. För att studentinflytandet ska förverkligas krävs att studenterna tar en aktiv och engagerad roll både som individer och som ett kollektiv. En förutsättning för detta är att studenternas synpunkter, åsikter och förslag efterfrågas och bemöts med respekt. KI har ett ansvar för att praktiskt underlätta och på andra sätt uppmuntra och medverka till att studenterna engagerar sig i utvecklingsarbetet.

KI:s ledning träffar regelbundet studentkårernas presidier för informationsutbyte och samråd. Vid dessa möten diskuteras hur studentinflytandet och samverkan med studentkåren fungerar formellt och i praktiken. För att skapa en god studiemiljö förutsätts att studenternas synpunkter på utbildningen och studiemiljön tillvaratas. Vicerektor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå träffar regelbundet representanter för studentkårerna för informationsutbyte och samråd i dessa frågor.

För att säkerställa att studentinflytandet förvekligas på alla nivåer träffas årligen en överenskommelse mellan KI och studentkårerna om hur studentinflytandet ska säkras i de organ som hanterar frågor som rör utbildning eller studenternas situation. Studentkårerna ansvarar för att platserna fördelas mellan kårerna, att genomföra val/utse studentrepresentanter samt att ett jämställdhetsperspektiv beaktas. De studentrepresentanter som utses representerar alla studenter oavsett utbildningsnivå, programtillhörighet eller kårmedlemskap.

Programmets redogörelse

Programmet jobbar med utgångspunkten att studenten ska ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med utveckling av utbildningens innehåll och genomförande. De formella vägarna för studentinflytande är optiker-programmens programråd (PR) och institutionens utbildningsnämnd (UN CNS). Programrådet är ett beredande organ under UN CNS och ska fungera som ett stöd till programdirektor. Forumet arbetar med programmets innehåll, upplägg, utvärdering och utveckling (inkl. den årliga kvalitetsplanen inkl. aktivitetsplan), kursplanerevideringar och andra frågor på programnivå. Programrådet har ett särskilt ansvar för att följa upp samtliga kursanalyser inom de båda optikerprogrammen, och diskuterar dessa innan de publiceras. Vi har 3-4 programrådsmöten per termin och kallelsen med underlag skickas normalt till 4–5 lärarrepresentanter och 8 studentrepresentanter, samt till programhandläggare, programstudievägledare, kursadministratörer och en avnämare från optikerförbundet. För att underlätta för studentrepresentant-ernas deltagande hålls mötena digitalt. Om ett möte skulle krocka med schemalagda aktiviteter erbjuds studenterna som medverkar också alltid möjlighet att ta igen eller byta grupper.

Studentrepresentanter till programmets programråd utses av Medicinska Föreningens sektion för optikerstudenter, Kaustika. I PR finns platser avsatta för två studenter från varje kull i det 3-åriga optikerprogrammet på kandidatnivå, och två från det 1-åriga magisterprogrammet. PR har god studentrepresentation från alla årskurser, och de uppmanas inför PR att höra med sina klasskamrater om gruppen vill lyfta något specifikt. På PR tar studenterna upp frågor som diskuteras eller problematiseras, synpunkter eller utmaningar som de ställs inför. Via digitala plattformar återkopplar de sedan diskussionen från PR tillbaka till sina kursare. Ibland ber också programdirektor studentrepresentanterna att ta med sig en fråga för vidare diskussion eller synpunkter, för att vid nästkommande möte kunna diskutera den inför beslut.

Programmet uppmuntrar även studenter att ta ansvar för att framföra synpunkter under kursen gång, till kursansvariga eller till annan personal om det känns lättare. Många synpunkter framförs därför av enskilda studenter direkt till läraren eller kurs-/ momentansvariga. Andra verktyg för att inhämta studenternas synpunkter är de enkäter av olika slag som redogjorts för under bedömningsområde Uppföljning (kursvärderingsenkät och examensenkät). Studenterna uppmuntras att svara på dessa enkäter och programmet synliggör hur viktiga deras åsikter är, genom att vid varje kursstart presentera föregående kurs kursvärdering och eventuella åtgärder utifrån feedbacken som lämnats, för att ständigt utveckla kursen och utbildningens kvalitet. Programmet ser dock en tydlig trend att svarsfrekvensen minskar för både kursvärderingarna och examensenkäten, vilket gör resultaten svårtolkade och i vissa fall tveksamma som underlag för åtgärder. Programmet har vissa kurser som sträcker sig över två terminer, och på dem erbjuder programmet kursträffar för att kunna diskutera utmaningar och feedback under kursens gång. Dessa kursträffar är ett viktigt komplement till kursenkäterna, eftersom studenternas feedback annars skulle dröja länge, och vi gärna vill göra ändringar under kursens gång när så är möjligt.

Vidare jobbar programmet även med den undervisande personalens kunskap om och förhållningssätt till studentinflytande. För att kunna hantera studenternas synpunkter på ett respektfullt sätt, behöver alla medarbetare vara rustade med bra verktyg. Vi jobbar därför proaktivt i personalgruppen med att t ex kontinuerligt lyfta frågorna om lika villkor eller psykisk hälsa. Gruppen reflekterar då tillsammans kring frågorna, för att bli medvetna om hur vi som undervisande personal reagerar, agerar och svarar. Vidare jobbar programmet med feedback och andra modeller för att lärarna ska vara rustade att bemöta, uppmuntra, utmana och efterfråga feedback från studenterna. Vi anser att det är viktigt att det finns ett öppet, självreflekterande förhållningssätt och en stor medvetenhet kring stereotypa föreställningar, för att kunna möta studenter på ett öppet och välkomnade sätt. I och med de diskussioner som programmet har med studenterna om lika villkor, skapar vi tillsammans en plattform och ram för hur vi talar om saker, och framhåller vikten av att lyfta det man funderar på. Som ett exempel på detta har vi haft studenter som kommit till oss då de känt sig

orättvist behandlade, och efter samtal har vi löst detta och byggt en stark känsla av att dialog fungerar som ett redskap för att åstadkomma förändring. Vi vill att våra studenter ska utveckla känslan av att alla har ett ansvar och kan påverka sin framtid, genom att ta ansvar för sina känslor och framföra dem på ett konstruktivt sätt för förändring.

I tabell 7 redogörs för studenternas svar på examensenkätens frågor av relevans för bl a frågeställningen om studentinflytande. En reflektion kring dessa resultat är att magisterprogrammets studenter inte i så stor utsträckning verkar uppleva att de kan påverka programmet eller dess kurser. Det kan möjligen vara så att den psykologiska trygghet som gör att studenten känner sig trygg att uttrycka sig, inte hinner utvecklas så starkt på ett 1-årigt program. Detta tar programmet med sig för att försöka vara ännu tydligare med att man som student är välkommen att påverka, och hur.

Tabell 7: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om uppföljning, åtgärd och återkoppling

Fråga	Exit poll VT21	Exit poll VT22	Exit poll VT23	Exit poll VT24	Exit poll VT25
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	5,1	3,9	3,3	4,4	3
Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser	4,6	3,1	2,9	4,8	3,7

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

Styrkor

- Aktiva studentrepresentanter vid programråd
- Aktiv studentkår

Förbättringsområden

- Uppmuntra fler studenter att påverka programmet

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Etablerade strukturer för studentinflytande

Programmet har etablerade former för studentinflytande genom programråd,

studentrepresentation, kursvärderingar och dialog mellan studenter, lärare och programledning.

• **Nära kontakt mellan studenter och lärare**
De relativt små studentgrupperna och den nära kontakten med lärare och programledning ger goda möjligheter för studenterna att framföra synpunkter under utbildningens gång.

• **Studentåterkoppling används i utvecklingsarbetet**
Intervjuerna visar att studenternas återkoppling har bidragit till genomförda eller planerade förändringar, bland annat i Canvas-struktur, kursupplägg, patientpass och information om återkoppling.

• **Synliggörande av tidigare kursutveckling**

Det är positivt att programmet beskriver hur tidigare kursvärderingar och genomförda förändringar synliggörs för studenterna vid kursstart. Detta kan bidra till att studenterna ser kopplingen mellan återkoppling och utveckling.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Tydligare återkoppling till hela studentgruppen**
Programmet behöver tydligare kommunicera till hela studentgruppen vilka synpunkter som har lyfts, vilka beslut som har fattats och vilka förändringar som genomförs eller planeras.

• **Mer systematisk dokumentation av informell återkoppling**
Den informella dialogen mellan studenter, lärare och programledning är en styrka, men programmet behöver tydligare visa hur sådan återkoppling dokumenteras, analyseras och tas vidare i kvalitetsarbetet.

• **Ökad synlighet kring studenternas möjlighet att påverka**
Programmet behöver fortsätta utveckla hur studenterna informeras om sina möjligheter att påverka utbildningen, särskilt eftersom vissa studenter upplever att deras möjlighet till reellt inflytande är begränsad.

• **Fortsatt arbete med studentengagemang i utvärderingar och programråd**

Programmet behöver fortsätta stärka studenternas engagemang i kursvärderingar, programråd och andra forum för inflytande, så att fler studenters erfarenheter och synpunkter tas till vara.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Studentperspektiv. Motiveringen till denna bedömning är att programmet har fungerande strukturer för studentinflytande genom programråd, studentrepresentation, kursvärderingar och löpande dialog. De små studentgrupperna och den nära kontakten mellan studenter, lärare och programledning ger goda förutsättningar för att studenternas synpunkter ska kunna fångas upp under utbildningens gång.

Bedömargruppen ser också positivt på att intervjuerna gav exempel på att studentåterkoppling har lett till genomförda eller planerade förändringar, bland annat avseende Canvas-struktur, kursupplägg, egen klinik och information om återkoppling. Detta visar att programmet arbetar aktivt med att ta till vara studenternas erfarenheter.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att programmet behöver tydliggöra hur studenternas synpunkter tas om hand och leder till förändring. Det gäller särskilt hur informell återkoppling dokumenteras och följs upp, samt hur beslutade eller planerade förändringar kommuniceras till hela studentgruppen. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

8 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan handlar om huruvida utbildningen är användbar på arbetsmarknaden och på vilket sätt utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv. Det innebär att en student efter examen ska kunna använda de kunskaper och färdigheter som studenten fått genom sin utbildning och bygga vidare på dem under hela sitt yrkesliv och i olika arbetslivskontexter. Det kräver att studenten under utbildningen erhåller både ämnesmässiga kunskaper samt generella färdigheter och förmågor. Inom detta bedömningsområde ska programmet redogöra för på vilket sätt utbildningen är uppdaterad och anpassad till arbetslivet, och på vilket sätt information inhämtas som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Programmet ska även redogöra för hur samverkan med det omgivande samhället sker i syfte att säkerställa hög kvalitet i utbildningen. Inom detta bedömningsområde ingår även hur programmet arbetar med att tillvarata alumners erfarenheter i utveckling av utbildningen.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Programmets redogörelse

Programmet har en god samverkan med branschen genom bl a kontinuerlig kontakt med ordförande för den ideella branschorganisationen Optikbranschen som samlar detaljister, leverantörer och leg. optiker. Optikbranschen ska förena och utveckla branschen och vara dess naturliga nav och kontaktpunkt för såväl branschaktörer som samhälle och dess institutioner. De verkar också för att medlemsföretag ska ligga långt fram när det gäller att skapa kundtrygghet med hög produkt- och patientsäkerhet. Inom ramen för detta ställer Optikbranschen konkreta krav på medlemsföretagen för att de ska erbjuda synvård på högsta europeiska nivå. Optikbranschen är också ansvariga för den svenska branschens kvalitetscertifiering och Kvalitetsnorm i synvården, i samarbete med Optikerförbundet. Normen uppdateras kontinuerligt och anslutna butiker ska årligen aktivt uppdatera samtliga handlingar som verksamheten kräver, och genomgå en certifieringsprocess vart tredje år. Vart tredje år genomförs dessutom en oberoende andrapartsrevision i regi av Optikbranschen. I och med sin kontinuerliga dialog med Optikbranschen har programmet en mycket god förståelse på vad som händer i branschen, vilket gör att programmet löpande reflekterar över utbildningen och hur programmet bör jobba för att säkerställa att studenter utvecklar de kunskaper och färdigheter som efterfrågas.

Vidare har programmet en god kontinuerlig samverkan och dialog med Optikerförbundet. Optikerförbundet är ett yrkesförbund som arbetar för att driva yrket framåt, och bevakar optikers intressen och företräder dem gentemot myndigheter. Optikerförbundet har årligen en utbildningsdag i form av en konferens där även studenter från programmet bjuds in att medverka.

Programmet driver en klinisk utbildningsmottagning inom ögonområdet (KUM-Ö) tillsammans med S:t Eriks Ögonsjukhus. I löpande dialog och nära samarbeten som detta utvecklas förståelsen för varandras verksamheter, och programmet har en god inblick i vilka behov och önskemål som regionerna ser framför sig.

KI:s optikerprogram anordnar återkommande ett avnämarmöte i samarbete med Sveriges andra lärosäte inom optometri, Linnéuniversitetet. Det senaste mötet arrangerades 2024 i Göteborg av Linnéuniversitetet, och året innan i Stockholm av KI. Representanter från detaljhandeln och ögonvården i landet bjuds in, till presentation och diskussion av utbildningen, och om den motsvarar behovet nu och i framtiden. Avnämnarundersökningar via enkätutskick skulle kunna vara ett viktigt verktyg för att ta reda på hur avnämarna upplever studenternas kompetens. Programmet gjorde dock en avnämarenkät under 2017 som fick väldigt få svar och därför inte gick att använda. Inte heller den enkät som skickades ut av KI centralt under 2025 fick tillräckligt många svar för att vara användbar (3 svar, varav 1 i region och 2 i privat sektor).

Vi syns och/eller deltar också vid konferenser för branschen, för att kontinuerligt kunna svara på frågor, och även i dessa sammanhang lyssna in avnämares behov och få en omvärldsuppdatering.

För studenterna anordnar programmet årligen en ”karriärdag”. Den har till syfte att låta studenterna träffa potentiella arbetsgivare, kunna ställa frågor och ta reda på information om olika företag och deras policies. Karriärdagen ger också studenterna möjlighet att nätverka och skapa kontakter för framtiden, och den brukar vara mycket uppskattad av både studenter och avnämare. Ett antal kliniska handledare från olika optikerkedjor medverkar i ögonkliniken och KUM-Ö:n, vilket även det ger våra studenter en värdefull inblick i arbetslivets villkor.

I tabell 8 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten, av relevans för bl a frågeställningen om arbetsliv och samverkan. Frågan om samverkan med andra professioner, visar att studenterna stabilt värderar denna fråga till 4,7. Vi tänker att vi kan höja studenternas förmåga att se och högre värdera den omvärldsbevakning och samverkan som programmet löpande ägnar sig åt, genom att tydligare lyfta det vi gör och sätta ord på detta förhållningssätt – som också kommer att vara en viktig del i studenternas kommande yrkesliv och livslånga lärande.

Tabell 8: Utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om uppföljning, åtgärd och återkoppling

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%
Hur väl förberedd känner du dig inför ditt framtida arbete/yrke? Jag känner mig väl förberedd för att arbeta inom det område jag har studerat vid KI	5,9	4,9	5,7	5,1	5
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att					
Samarbeta med andra	5,8	5,4	5,0	5,2	5,3
Samverkan med andra professioner	5,5	5,0	5,1	5,6	4,7
Arbeta i interprofessionella team	5,4	4,8	5	5	5

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

Styrkor

- Programmet har en god dialog med förbund och branschen

Förbättringsområden

- Skapa en mötesplats för diskussion om ögonvård för framtiden

Bedömargruppens bedömning

<u>Styrkor</u>

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Stark och kontinuerlig samverkan med arbetslivet
Programmet har en väl etablerad dialog med relevanta aktörer inom optometri och ögonvård, bland annat Optikbranschen, Optikerförbundet och S Eriks Ögonsjukhus. Detta ger programmet god inblick i arbetslivets behov och utveckling.

• Tydlig koppling mellan utbildning och framtida yrkesroll
Utbildningen är kliniskt förankrad och ger studenterna möjlighet att utveckla kunskaper och färdigheter som är direkt relevanta för arbete inom klinisk optometri, shared care och samverkan med ögonsjukvården.

• Kliniska lärandemiljöer som speglar arbetslivets krav
Den egna kliniken, KUM-Ö och samarbetet med S Eriks Ögonsjukhus ger studenterna möjlighet att möta patientflöden, remissvägar och professionella beslutssituationer som är relevanta för arbetslivet.

• Karriärdag och kontakt med potentiella arbetsgivare

Den årliga karriärdagen ger studenterna möjlighet att möta arbetsgivare, få information om olika verksamheter och skapa kontakter inför övergången till arbetslivet.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• Mer systematisk insamling av avnämares och alumners erfarenheter
Programmet behöver utveckla former för att mer systematiskt samla in och använda återkoppling från avnämare och alumner. Detta är särskilt viktigt eftersom tidigare avnämarundersökningar haft mycket låg svarsfrekvens.

• Tydligare dokumentation av hur arbetslivsdialog används i programutveckling
Programmet har en stark löpande dialog med arbetslivet, men det behöver bli tydligare hur denna dialog dokumenteras och omsätts i konkreta överväganden kring utbildningens innehåll, progression och framtida utveckling.

• Tydligare synliggörande av arbetslivets förändring för studenterna

Programmet kan tydligare visa för studenterna hur utbildningen förbereder dem för förändringar i optometristens framtida arbetsliv, till exempel utveckling av

shared care, digitala arbetssätt, nya kliniska roller och förändrade samverkansformer inom ögonvården.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Arbetsliv och samverkan. Motiveringen till denna bedömning är att utbildningen är tydligt användbar för arbetslivet och har en stark koppling till optometristens framtida yrkesroll. Programmet har etablerad samverkan med relevanta aktörer inom optometri och ögonvård, och studenterna möter arbetslivets krav genom kliniska moment, KUM-Ö, shared care, samarbete med S Eriks Ögonsjukhus och kontakt med potentiella arbetsgivare.

Bedömargruppen ser särskilt positivt på att programmet har en nära och kontinuerlig dialog med branschorganisationer, professionsföreträdare och kliniska verksamheter. Detta ger goda förutsättningar för att utbildningen ska vara aktuell och relevant i relation till arbetslivets behov.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att programmet behöver stärka den systematiska dokumentationen av hur återkoppling från arbetslivet, avnämare och alumner samlas in, analyseras och används i programutvecklingen. Programmet behöver också tydligare synliggöra för studenterna hur utbildningen förbereder dem för ett föränderligt arbetsliv. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

9 Bedömningsgrund Internationalisering

Enligt högskolelagen kap 1 §5 ska den samlade internationella verksamheten vid respektive högskola bidra till stärkt kvalitet av utbildning och forskning, samt främja hållbar utveckling både nationellt och globalt inom högskolornas områden. Framtidens utmaningar är globala och måste lösas i samverkan över nationsgränser. Arbete inom hälso- och sjukvården, i näringslivet eller i akademin förutsätter interkulturella kompetenser. KI har därför ett ansvar att förbereda alla studenterna för ett globalt medborgarskap, dvs ett globalt socialt samhällsansvar och en förmåga och vilja att bidra. För detta krävs en väl integrerad undervisning i global hälsa och träning i interkulturella kompetenser.

Internationalisering på hemmaplan (IaH) som innebär att man integrerar interkulturella och globala perspektiv i utbildningen ger goda förutsättningar för en hållbar och integrerad internationalisering som når alla. Det kan tex. ske genom att man tillvaratar och delar studenters och undervisande personals erfarenheter från olika internationella sammanhang. Miljön på KI är internationell och detta kan i sig användas som en resurs. Den snabba utvecklingen av digitaliseringen erbjuder stora möjligheter till internationell undervisning utan fysiska resor tex genom gästföreläsningar digitalt eller grupparbeten online med studenter från partneruniversitet. Mobilitet kvarstår dock som en viktig del i

internationaliseringen och utbildningsprogrammen bör aktivt skapa möjligheter för detta. Undervisning på engelska ger en möjlighet att ta emot och integrera utbytesstudenter och lokala studenter, men framför allt stärker det studenterna i deras profession, förbereder dem för forskning, en global arbetsmarknad och ett yrkesliv i ett mångkulturellt samhälle.

Bedömningsgrund Internationalisering
Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens interkulturella kompetens och studentens beredskap att arbeta på en global arbetsmarknad.

Programmets redogörelse

Magisterprogrammet i klinisk optometri syftar till att ge studenterna de färdigheter och den kunskap som krävs för att verka inom ett interkulturellt och internationellt sammanhang. Programmet behandlar optometri utifrån både nationella och globala perspektiv. Majoriteten av kurslitteraturen är på engelska och samtliga kursplaner har översatts till engelska för att främja internationell rörlighet och underlätta utbytesmöjligheter.

Vi tar regelbundet emot utbytesstudenter från andra länder (t.ex. Spanien och Schweiz), men det är utmanande för våra egna studenter att åka på utbyte. De utmaningar som programmet står inför är a) att motivera studenter att åka på utbyten då studenter anser att de missar mycket på hemmaplan under en 1-årig utbildning, b) att hitta tidpunkter som rent praktiskt går att kombinera med programmet, c) att många utbyten är för långa (våra studenter vill gärna ha kortare utbyten eftersom det är en 1-årig utbildning) och d) att hitta utbyten i engelsktalande länder. Programmet har nyligen skrivit ett avtal med Australien för ett kortare kliniskt utbyte på ca 4 veckor, vilket skulle kunna vara fördelaktigt för magisterprogrammet.

Programmet har engelskspråkiga lärare och samtliga medverkande kan också undervisa på engelska, vilket möjliggör smidig anpassning för att ta emot internationella studenter i våra kurser. Utbytesstudenter genomför även kliniska rotationer utan svårigheter, då många patienter talar engelska eller samma språk som studenten, vilket underlättar kommunikationen. I syfte att öka våra studenters möjligheter att jobba internationellt, är optikerprogrammet tillsammans med magisterprogrammet i klinisk optometri, ackrediterat av *European Council of Optometry and Optics* (ECOO), som en optikerutbildning av absolut högsta kvalitet. Detta innebär bl a att studenter som genomgår KI:s optikerprogram (med examen 2008 eller senare) och därefter KI:s magisterprogram i klinisk optometri, har möjlighet att efter avslutade studier begära ECOO:s *European Diploma in Optometry*.

I samtliga kurser lägger vi stor vikt vid att lyfta fram resultat och perspektiv ur ett globalt perspektiv, vilket säkerställer att studenterna får insikt om internationella trender och praxis inom optometri. Detta arbetssätt bidrar till att skapa förståelse för hur optometrisk vård bedrivs i olika delar av världen, och det uppmuntrar studenterna att kritiskt reflektera över sitt yrkes globala sammanhang. Dessutom tillför lärare med internationell bakgrund sina egna erfarenheter och forskningsresultat till undervisningen, vilket berikar den pedagogiska miljön och ger studenterna direkt inblick i den senaste globala utvecklingen inom optometri. Detta tillvägagångssätt främjar ytterligare studenternas interkulturella kompetens, och förbereder dem för professionella utmaningar i mångfacetterade internationella miljöer.

Styrkor
- Inkommande internationella studenter
- Personal med internationell kompetens

Förbättringsområden
- Skapa fler möjligheter för studenter att åka på utbyte

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Mottagande av internationella utbytesstudenter
Programmet tar regelbundet emot utbytesstudenter från andra länder, exempelvis Spanien och Schweiz. Detta bidrar till en internationell utbildningsmiljö och ger möjlighet till interkulturella möten i undervisning och kliniska rotationer.

• Engelskspråkig litteratur och möjlighet till undervisning på engelska
Majoriteten av kurslitteraturen är på engelska och kursplanerna finns översatta till engelska. Lärargruppen har också möjlighet att undervisa på engelska, vilket stödjer mottagande av internationella utbytesstudenter och stärker studenternas professionella språkförmåga.

• ECOO-ackreditering och europeisk koppling
Programmet har en tydlig internationell professionskoppling genom ackrediteringen av European Council of Optometry and Optics. Detta stärker utbildningens internationella relevans och kan bidra till studenternas möjligheter på en europeisk arbetsmarknad.

• Globala perspektiv i undervisningen

Programmet beskriver att globala och internationella perspektiv lyfts i undervisningen genom internationell litteratur, lärarnas erfarenheter och diskussioner om optometrisk vård i olika länder och vårdsystem.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Mer realistisk strategi för utgående internationalisering**
Programmet behöver tydligare formulera en realistisk strategi för hur studenter på en ettårig utbildning kan få internationella erfarenheter. Intervjuerna tydliggjorde att längre fysiska utbyten är svåra att genomföra, och att kortare kliniska utbyten därför kan vara mer ändamålsenliga.

• **Tydligare utveckling av internationalisering på hemmaplan**
Eftersom längre studentutbyten är svåra att förena med programmets längd och kliniska upplägg behöver programmet tydligare utveckla internationalisering på hemmaplan, exempelvis genom digitala internationella samarbeten, internationella gästföreläsare och gemensamma moment med partneruniversitet.

• **Tydligare koppling till lärandemål och examination**
Det behöver framgå tydligare hur internationella och interkulturella perspektiv kopplas till lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Programmet behöver särskilt visa hur studenternas interkulturella kompetens och beredskap att verka i en global arbetsmarknad tränas och bedöms.

• **Uppföljning av internationella inslags betydelse**

Programmet kan tydligare följa upp hur internationella inslag, inklusive ECOO-ackrediteringen, inkommande utbytesstudenter, internationell litteratur och internationella undervisningsmoment, bidrar till studenternas lärande och framtida yrkesmöjligheter.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Internationalisering. Motiveringen till denna bedömning är att programmet har flera relevanta internationella inslag genom engelskspråkig kurslitteratur, engelska kursplaner, internationella utbytesstudenter, lärare med internationell kompetens, globala perspektiv i undervisningen och ECOO-ackreditering. Dessa delar bidrar till att stärka studenternas internationella och professionella beredskap.

Bedömargruppen ser också positivt på att programmet är medvetet om svårigheterna med utgående studentmobilitet i en ettårig utbildning. Intervjuerna tydliggjorde att längre fysiska utbyten är svåra att genomföra inom programmets nuvarande struktur och att kortare utbyten, digitala internationella samarbeten och internationalisering på hemmaplan därför framstår som mer realistiska utvecklingsvägar.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att internationalisering behöver synliggöras tydligare i utbildningens lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer. Programmet behöver också utveckla en mer systematisk strategi för hur internationella och interkulturella perspektiv ska nå alla studenter, inte enbart dem som deltar i fysiska utbyten eller möter inkommande utbytesstudenter. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

10 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens

Interprofessionell kompetens ingår i den generiska kompetens som är nödvändig för medarbetare, inte bara inom dagens och framtidens hälso- och sjukvård utan även inom andra för KI:s utbildningar relevanta arbetslivsområden. KI:s vision är att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att studenten efter avslutad utbildning har bästa möjliga förutsättningar att arbeta inom, leda och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner. Lärandemål och utbildningsaktiviteter för att uppnå interprofessionella kunskaper, färdigheter och förhållningsätt ska därför ingå och examineras inom KI:s utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå.

I interprofessionella kompetenser ingår: Kommunikation, samarbete, arbete i team, roller och ansvar, konfliktlösning, patientsäkerhet samt patient/klientcentrering.

Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens
Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens kompetens att arbeta inom och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner.

Programmets redogörelse

Ett viktigt mål för programmet är att studenter efter examen ska kunna och vilja tillämpa ett multidisciplinärt arbetssätt där optikern tillsammans med andra professioner sätter sin patient i centrum, för att ge bästa möjliga vård på rätt vårdnivå. Undervisning om handläggning av patientfall utifrån nationella riktlinjer

om samverkan och enligt principer för *shared care*, sker kontinuerligt i programmets kurser.

Under T1 påbörjas programmets kliniska kurser vilket inkluderar att ta emot externa patienter i programmets egen mottagning, och i KUM-Ö, den kliniska utbildningsmottagningen inom ögonområdet, som tar emot patienter i samverkan mellan KI, akutmottagningen på S:t Eriks Ögonsjukhus och andra mottagningar på samma sjukhus. Vid dessa tillfällen tar studenter på programmet emot sjukhusets patienter, tillsammans med studenter på optikerprogrammet, ögonsjuksköterskestudenter och läkarprogrammet. Patienterna de möter har sökt akut eller har planerade besök. Studenterna tar hand om dem i grupp, de tar riktad anamnes och gör lämpliga mätningar med utgångspunkt från patientens behov. Därefter presenterar studenterna fallet för den ansvarige läkaren, patienten kallas in och blir undersökt av läkaren tillsammans med studenterna. Alla undersökningsrum vid KUM-Ö har modern digital utrustning, som ger deltagarna möjlighet att se det som läkaren tittar på och diskutera detta. Studenterna handleds av KI:s lärare vid programmet och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, som tillsammans ger vägledning för att ge patienten bästa möjliga vård och omhändertagande. Från sjukhuset är det två ST-läkare som tar emot patienter med studenterna, och en specialistläkare som i sin tur tar emot egna patienter och handleder ST-läkarna. KI och S:t Eriks har en kontinuerlig dialog för att utvärdera och utveckla verksamheten.

Studenten får se sin del i omhändertagandet av patienter och hur vissa remitterade patienter tas emot och handläggs inom ögonsjukvården. Studenterna får även följa patienter post-operativt, vilket gör att de kan se resultatet av sin remiss och därefter får tillbaka patienten för uppföljning och eventuellt nytt synhjälpmedel. Sjukhuset hänvisar patienten tillbaka till optikern efter eller under behandling, för att patienten ska få synhjälpmedel som kan ge bästa möjliga seende.

Studenterna tar emot ca 48 patienter på en förmiddag och dagen avslutas med en fallgenomgång av dagens patienter. Fall diskuteras då utifrån behandling, handläggning, lika villkor, hållbarhetsaspekter inom ögonvård, etik, *shared care* och lika vård. I genomgången av fall diskuteras bl a vilka remissinstanser vi har vid olika patologiska tillstånd och vilka professioner som bör vara inblandande och varför. När studenterna senare examineras har de deltagit i, diskuterat och analyserat olika multidisciplinära handhavande, och vet därför hur de tillsammans med andra professioner kan jobba tillsammans för att ge patienten bästa möjliga vård. En viktig aspekt i sammanhanget är också att studenter från andra professioner som deltar på KUM-Ö, samtidigt får en motsvarande förståelse för vad en optiker kan, och hur man kan jobba tillsammans för att ge patienten den bästa och mest effektiva vården. Verksamheten vid KUM-Ö är tydligt interprofessionell och målet är att ha med några studenter från varje yrkesgrupp vid varje tillfälle.

Integrering av interprofessionell kompentens sker på tre nivåer i utbildningen, och för att underbygga det har vi satt som lärandemål att studenterna efter utbildningen ska kunna:

Innehåll
Förhållningssätt och värderingsförmåga

- beskriva sin roll och andra yrkesrollers betydelse i ett interprofessionellt omhändertagande av patienten
- kunna beskriva sin och andra yrkesrollers betydelse i ett interprofessionellt perspektiv, och kunna omsätta detta i omhändertagandet av patienten
- reflektera kring optikerns roll inom ortoptisk behandling och dess betydelse för hållbar ögonvård
- beskriva sin och andra yrkesrollers betydelse ur ett interprofessionellt perspektiv, och kunna omsätta detta i omhändertagande av patienten, och på så sätt skapa förutsättningar för en hållbar ögonvård

För att studenterna ska nå dessa mål har programmet flera aktiviteter för reflektion kring interprofessionell kompetens, som t ex obligatoriskt seminarium i smågrupper, VFU:n i KUM-Ö och obligatoriska samlingar i anslutning till optikerprogrammens egen klinik.

Genomförande
Programmet har en stor fördel av att ha KUM-Ö:n som stöttar och bidrar till att programmet har flera olika professioner i huset. Då institutionen utbildar både läkare och ögonsjuksköterskor, så har vi möjlighet att integrera dessa professioner, och eftersom institutionen även utbildar psykologer så kan det finnas potential till ytterligare samarbeten.

Utformning
Programmet jobbar med att skapa en bedömningsmall för interprofessionella kompetenser, för att säkerställa likvärdig bedömning och tydliggöra förväntningar.

I tabell 9 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten, av relevans för interprofessionell kompetens. Frågan om samverkan med andra professioner visar att studenterna genom åren värderat denna fråga stabilt kring 4,7. Detta tänker programmet att det går att utveckla mer framöver genom att under kurserna tydligare tala om den samverkan som pågår och vikten av att kommunicera med andra aktörer inom ögonområdet.

Tabell 9: Utvalda frågor från examensenkäten, av relevans för interprofessionell kompetens

Fråga	**Exit poll VT21**	**Exit poll VT22**	**Exit poll VT23**	**Exit poll VT24**	**Exit poll VT25**
Svarsfrekvens	52%	33%	75%	39%	35%

Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på					
Samarbeta med andra	5,8	5,4	5,0	5,2	5,3
Samverka med andra professioner	5,5	5,0	5,1	5,6	4,7
Arbeta i interprofessionella team	5,4	4,8	5	5	5
Samverka i mångkulturella miljöer	5,5	5,0	5,2	5,2	5,5

Resultat från examensenkäterna från VT21 till VT25. Graderingskala 1-6. Enkäter VT21-VT24 har besvarats av studenter som läst programmet enligt utbildningsplan 3OP08.

Styrkor

- Byggt programmets kliniska utbildningmottagning inom ögonområdet, med tydlig IPL-aspekt
- Kurser har specifika aktiviteter för IPL

Förbättringsområden

- Bredda IPL-samverkan till t ex logopeder, psykologer och fysioterapeuter

Bedömargruppens bedömning

Styrkor

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

• Stark interprofessionell lärandemiljö genom KUM-Ö
KUM-Ö ger studenterna möjlighet att arbeta i en autentisk klinisk miljö tillsammans med andra professioner inom ögonvården. Studenterna får där träna kommunikation, rollförståelse, teamarbete och gemensamt patientomhändertagande.

• Tydlig koppling till shared care och vårdkedjan
Programmet ger studenterna möjlighet att förstå hur optometristens arbete kopplas till andra delar av ögonsjukvården genom remisshantering, shared care, uppföljning och samverkan med S:t Eriks Ögonsjukhus.

• Fallbaserad reflektion kring professionernas roller
Fallgenomgångar och seminarier ger studenterna möjlighet att diskutera handläggning, remissvägar, patientsäkerhet, professionernas ansvar och hur olika yrkesgrupper kan bidra till bästa möjliga vård för patienten.

• Klinisk träning i både självständighet och samverkan

Intervjuerna tydliggjorde att den egna kliniken och KUM-Ö bidrar på olika sätt till studenternas utveckling. Den egna kliniken stärker självständigt optometriskt

patientarbete, medan KUM-Ö främst stödjer interprofessionell kompetens och förståelse för vårdkedjan.

Förbättringsområden

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

• **Tydligare bedömning av interprofessionell kompetens**
Programmet behöver tydligare visa hur interprofessionell kompetens bedöms och dokumenteras. Det gäller särskilt kommunikation, samarbete, teamarbete, rollförståelse, patientsäkerhet och patientcentrering.

• **Tydligare progression inom interprofessionellt lärande**
Det behöver framgå tydligare hur studenterna utvecklas från att delta i interprofessionella aktiviteter till att mer självständigt kunna bidra till, planera och utveckla samverkan med andra professioner i vårdkedjan.

• **Mer transparenta bedömningskriterier**
Bedömningskriterier för interprofessionella kompetenser behöver operationaliseras tydligare, så att studenter och handledare förstår vad som förväntas och hur progression och måluppfyllelse bedöms.

• **Fortsatt utveckling av interprofessionell bredd där det är relevant**

Programmet kan fortsatt överväga om fler professioner eller discipliner bör inkluderas i interprofessionella moment där detta är relevant för klinisk optometri, patientomhändertagande och vårdkedjans utveckling.

Bedömning

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden Interprofessionell kompetens. Motiveringen till denna bedömning är att utbildningen har en stark och välfungerande interprofessionell lärandemiljö, särskilt genom KUM-Ö och samarbetet med S:t Eriks Ögonsjukhus. Studenterna får möjlighet att möta patienter i kliniska sammanhang där flera professioner deltar, och de får träna kommunikation, rollförståelse, teamarbete, remissvägar och gemensamt ansvar för patientens vård.

Bedömargruppen ser också positivt på att intervjuerna tydliggjorde skillnaden mellan den egna kliniken och KUM-Ö. Den egna kliniken stärker studenternas självständiga optometriska patientarbete, medan KUM-Ö är den huvudsakliga arenan för interprofessionellt lärande och förståelse för vårdkedjan. Tillsammans

ger dessa miljöer goda förutsättningar för att utveckla både självständighet och samverkan.

Samtidigt bedömer bedömargruppen att bedömning och progression inom interprofessionell kompetens behöver tydliggöras ytterligare. Det behöver framgå mer explicit hur studenternas förmåga till kommunikation, samarbete, teamarbete, rollförståelse, patientsäkerhet och patientcentrering bedöms och dokumenteras genom utbildningen. Dessa utvecklingsområden bedöms dock inte påverka den samlade bedömningen att programmet uppfyller kraven inom bedömningsgrunden.

Övriga aspekter

Programmet kan här beskriva områden som är relevanta att lyfta fram men inte ingår i någon av bedömningsgrunderna, det kan t ex vara övriga generiska kompetenser och framåtsiktande utveckling för att öka kvalitén i programmet.

Programmets redogörelse

Bedömargruppens reflektion

Bedömargruppen noterar att programmet inte har lämnat någon redogörelse under Övriga aspekter. De centrala styrkorna och förbättringsområdena har behandlats under respektive bedömningsgrund. Bedömargruppen har därför inget ytterligare att tillägga under denna punkt.

Bedömargruppens sammanfattning

Bedömargruppens sammanfattning ska inledas med en reflektion över vilka förutsättningar självvärderingen gav att bedöma programmets kvalitet, dvs om självvärderingen var lättläst, välstrukturerad, gav svar på de frågor som ställts och följde instruktionerna. Sammanfattningen ska vidare kortfattat sammanfatta programmets viktigaste styrkor och förbättringsområden. Bedömargruppen kan även lägga till övriga synpunkter som bedömargruppen vill framföra.

Bedömargruppens sammanfattning

Självvärderingen är välstrukturerad, lätt att följa och ger överlag ett gott underlag för bedömning av programmets kvalitet. Den besvarar i huvudsak de frågor som ställts och följer instruktionerna. Särskilt tydlig är redogörelsen för programmets kliniska utbildningsmiljö, samverkan med externa aktörer samt utbildningens progression och professionsanknytning. Intervjuerna med student, lärare och programledning gav ytterligare fördjupning och bidrog till en mer nyanserad bild av programmets genomförande, särskilt avseende kliniska moment, återkoppling, studentinflytande, forskningsanknytning och interprofessionellt lärande.

Programmets främsta styrkor är den starka kliniska och professionsnära utbildningsmiljön med den egna kliniken, KUM-Ö och samarbetet med S:t Eriks Ögonsjukhus. Bedömargruppen ser också som en styrka att programmet har en

tydlig koppling till arbetslivet, en väl fungerande klinisk progression samt goda möjligheter för studenterna att utveckla kliniska färdigheter, självständigt optometriskt patientarbete, interprofessionell kompetens och förståelse för optometristens roll i vårdkedjan. Intervjuerna tydliggjorde även att den egna kliniken och KUM-Ö fyller olika men kompletterande funktioner, där den egna kliniken främst stödjer självständigt optometriskt patientarbete och KUM-Ö utgör den huvudsakliga interprofessionella lärandemiljön.

Bedömargruppen ser positivt på att programmet har engagerade lärare och en programledning som är medveten om flera av de utvecklingsområden som identifierats. Intervjuerna visade att flera åtgärder redan har påbörjats eller planerats, bland annat avseende Canvas-struktur, kursupplägg, återkoppling i kliniska moment, minskad personalsårbarhet genom delat ansvar och gemensam dokumentation samt fortsatt utveckling av hållbar utveckling och internationalisering.

De viktigaste förbättringsområdena gäller tydligare och mer systematisk bedömning, dokumentation och återkoppling. Detta gäller särskilt kliniska moment, progression mot självständighet, interprofessionell kompetens, värderingsförmåga och lika villkor. Bedömargruppen ser också behov av att tydligare dokumentera hur studenternas synpunkter leder till förändring och hur dessa förändringar återkopplas till hela studentgruppen. Vidare behöver programmet fortsätta följa upp genomströmning, orsaker till försenad progression och examensarbetets genomförande.

Ett centralt förbättringsområde är att forskningsmetodik, statistik, vetenskaplig analys och kritiskt tänkande behöver synliggöras tydligare i kursplanernas lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer före examensarbetet. Programmet har forskningsanknytning genom lärare, examensarbeten, seminarier, vetenskapliga artiklar och portfolioarbete, men progressionen i vetenskapligt arbetssätt behöver dokumenteras mer systematiskt genom utbildningen. Bedömargruppen bedömer även att lärarlagets vetenskapliga och pedagogiska kapacitet på sikt behöver stärkas för att minska sårbarheten.

Sammantaget bedömer bedömargruppen att programmet har en stabil utbildningsmässig grund, tydlig klinisk förankring och god relevans för arbetslivet. De utvecklingsområden som kvarstår bedöms inte som grundläggande brister i programmet, utan som områden där transparens, dokumentation, kommunikation och systematisk uppföljning behöver stärkas för att ytterligare utveckla en redan välfungerande utbildning.